

Ч. 3 (107) – 4 (108) Р XXVI

Аванґард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ



Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
Й АДМІНІСТРАЦІЇ :

-AVANTGARDE-
72 Bld Charlemagne
1040 BRUXELLES
Tel. 34.04.82.

ДВОМІСЯЧНИК ВИДАЄ ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СУМ

VANGUARD

OFFICIAL PRESS ORGAN
OF THE UKRAINIAN YOUTH
ASSOCIATION IN EXILE
BI-MONTHLY

AVANTGARDE

REVUE DES JEUNES, BI-MESTRIEL
EDITE PAR LE COMITE CENTRAL
DE L'UNION DE LA JEUNESSE
UKRAINIENNE EN EXIL

Редагує Колегія з членів Центральної Управи СУМ

Редакційне листування й матеріяли

надсилати на адресу Редакції.

Це число зредаговано в Секретаріаті ЦУ СУМ
при співпраці Редакційного Гуртка Дружинників СУМ

Фотооптичний склад: Міля Сенічак,

Графічне оформлення: Графін Яків Гніздовський.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1972 РІК.

КРАЇНИ	ОДНЕ ЧИСЛО	РІЧНО
США	1.25 дол.	6.00 дол.
КАНАДА	1.25 дол.	6.00 дол.
АНГЛІЯ	ф.шт. 0.30	ф.шт. 1.50
АВСТРАЛІЯ	0.90 дол.	4.50 дол.
БЕЛЬГІЯ	40 б.фр.	180 б.фр.
ФРАНЦІЯ	4 ф.фр.	20.00 ф.фр.
НІМЕЦЧИНА	3 нм.	15 нм.
АВСТРІЯ	20 шіл.	90 шіл.
АРГЕНТИНА	150 пезо	800 пезо
БРАЗИЛІЯ	1.20 н.кр.	6.00 н.кр.
ПАРАГВАЙ	60 гвар.	300 гвар.

Любов ЗАБАШТА

НАРОДЕ МІЙ



Ходи по тій землі, де Каменяр ходив,
І пий із тих джерел, які його поїли,
І знай: він не чекав, що прийде диво з див
Для слабодухих, кволих, м'якотілих.

Народе мій! Він вірив, що знайдеш
В собі ти сили й гніву в серці доста,
Що паралітиком під ноги не впадеш,
Що не зжеруть тебе бездумність і короста.

Це ж він навчав тебе колін не гнуть,
Народе мій, клепати дух і волю,
Вміть мудрості у мудрого черпнуть
І не останнім бути в народів вільнім колі.

Хто призначав твоїм синам покірність,
Продажність ботонудську підлаковану?
Він знав давно, що наших сил безмірність
В серцях мужицьких глибоко захована.

О, скільки він людських підслухав дум,
О, скільки він розкрив очей незрячих.
Підвів з колін безвольних і ледачих,
Нахаб і неуків підняв на глум.

І ти навчись ходять, як воїн, прямо
По тій землі, де Каменяр ходив,
Де він розбитими паралічем руками
Прекрасне древо правди посадив.

1956, Львів

В ТРИДЦЯТЬЛІТТЯ АРХИПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ

/О.К./ Владика Мстислав, Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви, обходить в цьому році, на 75-ому році свого життя, 30-ліття своїх єпископських свячень. Сталося це 14.5.1942 р. в час воєнного лихоліття в Україні, коли німецький окупант шалів проти відроджуваної української державности та релігійного життя нашого народу. На прохання Вищого Церковного Управління УАПЦ в Києві, в часі Другого Собору єпископів УАПЦ між шістьма новими єпископами висвячено також Владика Ювілята Мстислава — Єпископа Переяславського (світське ім'я Степан Скрипник), колишнього старшину Армії УНР, небожа Головного Отамана Симона Петлюри і посла до польського Сейму з Волині.

Бувши ще послом, тодішній Степан Скрипник відзначався великим патріотизмом та відданістю українській справі. Він був самотнім з-поміж українських послів Волині, який підписав внесок до Сейму про автономію для Українських Земель під Польщею.

Ставши Єпископом УАПЦ, Владика Мстислав розгорнув широку церковну діяльність, відбуваючи часті поїздки по Україні, відбудовуючи церкви та релігійне життя, що було знищене безбожницьким режимом на протязі понад 20 літ його жорстокого панування в Україні. За його активну діяльність довелося йому побувати в гестапівській тюрмі, а відтак під пильним наглядом Гестапа. В 1944-1946 як Єпископ УАПЦ розбудовує церковне життя в Німеччині, а відтак 1947-49 є правлячим Єпископом УГПЦ в Канаді. Від 1950 року Владика Мстислав перебуває в Америці як Голова Консисторії УПЦ і заступник Митрополита УПЦ Іоана Теодоровича, де розбудовує релігійне життя і скріплює його організаційну структуру та адміністрування. В центрі УПЦ в Бавнд Бруку, Н. Дж. будує Церкву — Пам'ятник жертвам голодової смерті 1932-33 в Україні, закладає Музей і архів та український цвинтар, що став мов би Українським Пантеоном, де вже досі поховано кілька десятків визначних українських діячів.

Владика Ювілят, після смерті Митрополита Ніканора, очолив Українську Автокефальну Православну Церкву в Європі. (1969 р.), а відтак по смерті Митрополита УПЦ Іоана, Собор УПЦ в ЗСА в жовтні 1971 р. обирає його на Митрополита УПЦ в ЗСА. Свою юрисдикцію Владика Мстислав закріпив також над Українською Православною Церквою в Південній Америці, а останньо також в Австралії. В руках Владики Мстислава знаходиться тепер керівництво Церкви, яка до недавня була ще розпоро-



шена на окремі єпископства і три митрополії з яких одна (Канада) є покищо тільки в молитовному єднанні з Церквою, яку очолює Митрополит Мстислав. Цей об'єднуючий процес є в великій мірі ділом Владики Ювілята, що не жалує труда і сил для поїздок і відвідин, проповідуючи всюди єдність і братню любов.

Владика Мстислав є також не менш активний на громадському відтинку, де бере жваву участь, як член Секретаріату СКВУ, будучи одним зі співорганізаторів першого Світового Конгресу Вільних Українців. Участь Владики в різних нарадах, з'їздах, національних імпрезах є доволі відома. В кінці 1971 р. разом з Єпископом УКЦ А. Сапеляком посвячував Пам'ятник Т. Шевченкові в Буенос Айрес, а відтак відбув довшу поїздку по Австралії, зустрічаючись з представниками громадського життя.

До важливих починів Владики-Ювілята належать його заходи в напрямі єкуменізму з іншими Церквами, а зокрема з Українською Католицькою Церквою. В тій цілі відбував він поїздки до Риму (2-ий Ватиканський Собор) і до Константинопольського Патріярха Атенагораса. Вправді частина вірних робила Владиці з того приводу труднощі, але Владика все це сприймає поблаглииво, знаючи добре свою історичну місію.

Коли стало відомо, що московський патріярх заявив свої претенсії до УАПЦ, то Владика Мстислав нап'ятував ці зазіхання, як видний знан московського імперіялізму, що використовує церкву для своїх диявольських цілей. Коли ж з України наспіли прикрі вістки про дальші знущання над народом і арешти культурних діячів, Владика в своєму посланні до Духовенства і Вірних завізват до молитов, проголошуючи тиждень національного смутку і закликаючи до об'єднання зі страждаючою Україною.

Праця Владики Ювілята вже знайшла належну оцінку в нашому суспільстві, яке щиро бажає здійснення великих задумів Владики і просить Бога про Многолітствіє в силі і здоров'ю.

ПРОБЛЕМИ РОСТУ І ДІЇ СУМ

(Доповідь виголошена на XIII З'їзді СУМ Америки)

(ПОЧАТОК ГЛЯДИ «А» ч. 2/106)

Українська наука жде свого сильнішого поповнення з-поміж молодих наших науковців. Наші дотеперішні здобутки і самі наші наукові установи вимагають підсилення новими молодими авторитетами, що вже здобули собі певне ім'я на чужих високих школах. Ми не можемо виключно ставити на один Гарвард, який повинен би нам розв'язати проблеми нашої науки. Гарвард є добрий поки наші науковці можуть мати там вплив на таку, чи іншу корисну для нас постановку, однак він може це робити тільки тоді, коли існуватимуть наші незалежні наукові центри, хоч і з невеликими публікаційними можливостями. Нашим завданням було б підтримати наші позиції на Гарварді новими молодими адептами науки, а рівночасно не занедбати також і своїх наукових установ, як передумови плекання вільної української науки.

Дружини культурників мають отже широке поле для свого вибору і опрацювання. Ініціатива тут є дуже на потребу.

Суспільних працівників і організаторів суспільно-громадського життя мають з рядів СУМ постачати Дружини Суспільників. Є це дуже широкий вахляр заінтересувань і ділянок праці. В першу чергу релігійні Дружини Суспільників повинні йти по лінії потреб самої нашої Спільноти яка потребує забезпечити всі суміські клітини добрими керівниками, організаторами й адміністраторами. До її завдань належить також подбати, щоб усі Дружинники були zatrudнені в праці Осередку, а відтак, щоб опреділили себе до спеціалізованих Дружин. Скріплення студентських Осередків активною участю Дружинників-Суспільників, чи то в ТУСМ, чи то в студентських Громадах може бути дуже корисною функцією одної з таких Дружин. Організації Українського Визвольного Фронту напевно привітають в себе молодих людей, які з позицій Дружини Суспільників можуть вилучатись в дію старших, бу-

дучи одночасно в своїй Дружині для обміну досвідом і планування відповідних суспільних акцій. Українська преса не має достатнього припливу журналістичних сил. Чому б не постала Дружина Молодих Журналістів, яка могла б користати зі сторінок молодечих журналів, напр. «Авангарду», щоб відтак переходити на сторінки загальної української преси. Суспільна проблематика могла б бути доброю темою для обговорення на з'їздах такої Дружини. Не можна також нехтувати доробком нашої спільноти в ділянці забезпечення товариств та кооперативних кредитів. Заінтересовані господарською розбудовою нашої спільноти Дружинники могли б створити Дружину Господарників. Набування відповідних студій і практики по більших чужих фірмах могло б напевно причинитись до розбудови цієї важливої ділянки. Ми могли б за якийсь час перетворитись зі спільноти консумційної в спільноту продукційну, що забезпечило б за нами далено кращі позиції по країнах нашого поселення, як ці що тепер маємо. Чому б ми не могли мати міжнародної сітки імпорту експорту, банків, подорожних агенцій в кожній країні та іншого роду торгівлі, яка так збагачує деякі народи. Затруднення більшої кількості наших людей в своїх підприємствах мало б напевно більший успіх у їх збереженні при українстві як цілий ряд інших засобів. Йдеться про постійне перебування людей в одному ж товаристві при спільній праці. Деякі наші господарські установи в Америці й Канаді, а також у інших країнах світу дають в тому напрямі заохочуючі перспективи.

Ми досі вміли вкладати наші гроші в будову церков, домів та осель, що очевидно було необхідне. Тепер приходить час, коли треба започаткувати новий етап інвестицій для прибуткових доходів, які дозволили б ставити діяльність в тих будинках і оселях, а також для посилення нашої зовнішньої діяльності, яка вимагає великих фондів на видання і контакти та відповідні акції. Жиди зуміли сипнути на потреби Ізраїля в критичні моменти його боротьби грубі мільйони доларів. Ми в критичні моменти не мали навіть ліків не то що зброї і платили за подібну справу життям десятком тисяч людей. Нашу часом непосильну і велику обсягом працю нам доводиться виконувати при мізерних фінансових засобах, бо нема за що zatrudнити кількох людей. Роботу тягнеться, не рахуючи годин ні днів у тижні. В той сам час в нас не зважається на ієрархію завдань і їх важливості. Бюджет одної спортової дружини є більший від річного бюджету Секретаріату СКВУ, і в двічі більший від бюджету ЦУ СУМ. Наші школи ледве животіють, а тимчасом люди вмирають без тестаментів і спадкоємців і держава забирає все майно. Таких парадоксів нашої безгосподарности безліч. Пора, щоб молоді економісти поставили собі за ціль навести певний лад в цю важливу суспільну ділянку, респектуючи суспільні потреби по їх важливості і доцільності.

Не менш важливою справою є фінансування наших видань для молоді. Наші видання дефіцитні з двох причин: поперше, що нема достатньої кількості відборців, а подруге, ті що є, не завжди виконують свої обов'язки передплатника, чи нольпортера.

Доводиться відкликати до збірок і пожертв на «пресфонд», який фактично служить не для розбудови видань, а для покривання страт. Іншої розв'язки покищо нема. Буде дуже добре, коли контрасть з Дружин Суспільників, чи й кілька їх візьмуться за справу налагодження не тільки збуту, але також і почитності наших журналів і видань та зрівноваження видавничого бюджету. На цьому місці хочу принести подяку і висловити признання тим По-другам і Дружам, що використовують різні нагоди для збірок на пресфонд наших видань.

Вже попередньо було згадано, що серед нашої молоді замало є одиниць, які набули звичку в дитинстві любити й читати українську книжку, чи журнал. Це має фатальні наслідки на формування світогляду і повноцінної української духовості молодої людини. Сказати всього не можна. На те є книжка, щоб можна було зачерпнути відомості і збагнути духові багатства народу. Не використання цих джерел веде до заникну національної культури, а не до її розбудови і поширення. Тому виховання звички читати українське друковане слово треба виробляти з дитинства, даючи тій дитині журнал і книжку, за якими вона шукає, тобто оформлену за модерними зразками малюнквого типу з пояснюючим текстом. Видана ЦУ СУМ книжка для дітей «Сонцєбори» саме такого типу розійшлася відносно скоро в найбільшому досі тиражі.

До цих висновків прийшла також Комісія Молоді при СКВУ і на своєму засіданні в час 5-ої пленарної Сесії в січні ц.р. прийняла постанову зайнятися підготовкою видання такого журналу для дітей віком 6 до 12 літ. Цей журнал мав би бути на між-організаційній базі більших молодечих організацій, а тим самим носити характер загальнонаціональний. За прийнятою тепер в педагогіці гльобальною методою українській дитині треба подавати відомості від загального до детального а не як досі від детального до загального. За такою методою має бути також редактований цей журнал. Щоб такий журнал міг вдержатися він мусить бути на високому мистецькому і редакційному рівні доступному для дітей даного віку, а при тому не дорогий. Це можливе тільки при умові великого тиражу, бо таке видання є дуже коштовне. Про ці речі рішатиме вужчий Комітет представників заінтересованих молодечих організацій, а нашим всіх обов'язком буде разом з іншими молодечими організаціями, школами та установами забезпечити кожну українську дитину даного віку новим журналом.

Дуже важливою справою в цій виховній системі є ділянка фізичного виховання, яка в нас є доволі занедбана. Йдеться не тільки про різні роди спорту, які самі в собі криють виховний момент дисципліни, духа боротьби і волю до перемоги, але також плекання здоров'я і фізичної справності. Тут треба звернути увагу на погубний вплив наркотиків і сексоманії, які останніми часами в різних країнах світу стали засобом морального розкладу і фізичного виродіння великої частини молоді. Усвідомлення молоді перед небезпеками цього модерного явища та спрямування енергії на відповідні спортові зайняття і плекання

здоров'я зможуть у великій мірі охоронити нашу молодь перед цією загрозою і моральним спустошенням.

Треба дуже жалувати, що в нас не знаходиться в вільному світі таких спортсменів, які могли б індивідуально, чи групами виступати на Олімпійських ігрищах з рамени країн свого поселення, але як українці. Це напевно мало б більший вплив на остаточну репрезентацію України в Олімпійських ігрищах, як сотні протестів і меморіалів зі з'ясуванням кривди, яку нам заподіює Москва, забираючи найкращих спортсменів з України на свій рахунок. В цьому відношенні Дружини Фізкультурників могли б плянково дією і підтримкою кращих груп і одиниць пробувати свого щастя в тому напрямі. Про велике зовнішно-пропагандивне значення такої акції не треба доводити.

Наша дія на зовні перед чужим світом мусить бути вислідною нашої сили внутрі. Чим сильніші будемо в організаційному і дієвому відношенні, тим більше будуть з нами числитися урядові та суспільно-політичні групи інших національностей. Це відноситься до цілості нашого суспільно-громадського життя системи СКВУ, а системи Організації Українського Визвольного Фронту зокрема. Спілка Української Молоді через Дружини Міжнародників може включатися в існуючі формації, що діють на тому відтинку, як АБН, міжнародні студентські та та молодечі організації тощо. На цьому відтинку вже є добрі початки по деяких країнах, але повне використання наших спроможностей може наступити тільки тоді, коли матимем відповідну підготовку наших кадрів. Мусимо виробити для тієї праці спеціаліста, бо аматорством багато не вдіємо. Як повітря й води для життя організму потрібно нам доступу до сторінок чужонаціональних журналів радіо і телевізії, щоб звітам інформувати і формувати публічну опінію в корисному для нашої справи напрямі. Треба довести, щоб наші чужомовні видання були відомі і доступні всім тим, хто цікавиться і має знати про ці справи. Інформувати чужомовними виданнями тільки українське суспільство, то значить розминатися з ціллю. Треба щоб чужі про нас писали на підставі наших джерел, а це вимагає довіря, яке ми мусимо здобути серед журналістичних кіл. Це саме торкається й української науки.

Ми не можемо занедбувати також питання студій політично-дипломатичних та економічних наук, які дозволяють на працю по амбасадах, консулятах та різних міжнародних місцях. Українці на того рода становищах в державах свого поселення можуть відіграти першорядну роль з погляду оборони наших національно-державних інтересів. Таких людей, хоч і не багато, вже маємо. Треба щоб їх було більше. Подібне можна сказати про потребу військових студій, а не лиш військової служби. Старшини в чужих арміях в час воєнних подій можуть не в одному випадку запобігти винищенню української національної субстанції і допомогти в боротьбі за визволення.

Про ці справи мусить бути мова серед нашої молоді, бо організована спільнота не може жити одностороннім життям, вона мусить своїми виявами охоплювати цілість. Інакше вона не може

бути підметом, а тільки може стати предметом в руках посторонніх сил.

Тут треба коротко з'ясувати ролі сеньйорів СУМ. Досі було наголошено головню завдання Дружинників, як авангарду виховної, суспільно-громадської і зовнішньо-політичної дії. Ми ствердили також, що ця дія не може бути відірвана від решти нашого суспільного і політичного життя. Вона мусить бути з ним тісно пов'язана з нього впливати і до тої самої мети прямувати. Виходило б, що може краще було б повністю включитись в існуючі формації і не творити для того окремих Дружин та окремих програм. Справа однак не є така проста. Кожна генерація має тенденції і право на новаторство свій власний стиль. Існуючі формації, чи пак «естаблішменти» не завжди дають змогу на виявлення ініціативи та іншого підходу. Вони радше йдуть по лінії рутини і виробленого роками свого стилю, який молоді не завжди імпонують і не задовольняє.

Тому в нашій постановці праці молодих ми мусимо стояти на становищі створення таких умовин, в яких наша молодь могла б чути собою, самоутверджуватись і виробляти свої власні форми та стиль дії. Зміст однак мусить відповідати загальним національним постулатам, а в нашому випадку засадам і напрямним цілого Визвольного Фронту.

В такому аспекті сеньйори СУМ виповнюють усі можливі прогалини які могли б постати ізза браку досвіду Дружинників СУМ, чи хвиливого зосередження їх на однородних завданнях. Сеньйори СУМ, будучи дійсними членами СУМ як і Дружинники, мають виконати також ролі дорадників для молодших своїх друзів. Вони завжди уступають місце молодшим, коли ті будуть готові до праці і перебрання відповідальності і завжди будуть допомагати в тій праці, коли на це буде потреба. В тому випадку питання органічності зміни мусить бути повністю респектоване. Як правило до СУМ можна приймати членів в юнацькому віку, в окремих випадках в віку Дружинників, а в випадку Сеньйорів тільки тоді, коли хтось хоче відновити своє членство. Не може і не сміє бути таких парадоксальних ситуацій, щоб старші, не будучи ніколи членами СУМ, вступали в члени для майоризування молодших, навіть, якщо ті в дечому помилялись. Сумівська організація має всі властивості органічної спільноти, бо її життя проходить в своєрідній питомій їй атмосфері дружності, побратимства, довіря і змагання до досягнення чіткого виховного ідеалу. Всякі намагання механічних змін в цьому живому організмі може тільки викликати забурення і реакцію. До таких ситуацій не вільно допускати. В нас діє закон посвяти, бо не задля слави і не задля матеріальних дібр працювали і працюють тисячі сеньйорів а тепер також Дружинників СУМ. Працюють для ідеї, дуже часто забуваючи про себе і занедбуючи власні родини. Така праця, це відданість «одержимих», про яких говорить Валентин Мороз. Якщо хтось її не потрапить оцінити, той хай краще до цих питань не торкається бо може помилитись.

В ТРИДЦЯТЬЛІТТЯ УПА НА ОБОРОНУ НЕСКОРЕНИХ

Величавою маніфестацією в дні 25.6.72 відзначили Організації Українського Визвольного Фронту Америки й Канади 30-ліття УПА в Торонто. Польову Службу Божу відправив Владика Кир Ісидор в асисті кількох священників на площі «Енсібішен». Головним промовцем був кол. прем'єр Канади Дж. Діфенбейкер. Підняття прапорів, дефіляда відділів СУМ, сумівська оркестра «Батурин», що грала гімни і марші, надавали маніфестації величності й динамічності.

Головним українським промовцем був кол. старшина УПА інж. Степан Голяш з Чікаго. Промовляли також мін. Іван Яремко, радний Василь Бойчук та проф. Іван Вовчук – Голова ООЧСУ. Свято відрив Голова Комітету др. Богдан Стебельський, а заключне слово сказав др. Роман Малащук – Голова ЛВУ. В концертній частині свята співали хори СУМ Торонта під керівництвом мгра В. Кардаша. Маніфестація проходила під гаслом зі слів В. Мороза: «Будемо битись». Програмою керував мгр Ю. Шимко.



ПРОМОВЛЯЄ Д-Р Б. СТЕБЕЛЬСЬКИЙ – ГОЛОВА МАНІФЕСТАЦІЙНОГО КОМПІТЕТУ.

Я вірю в успіх праці СУМ, навіть коли маємо деякі недотягнення й невдачі. Гарантією тих успіхів є солідарність поколінь і тверді засади служіння великій справі, за яку згинули кращі сини нашого народу з рядів першої Спілки Української Молоді, з ОУН-УПА і тих що сьогодні згаряють на жертівнику української нації, щоб тільки жила Україна і її свята Правда. За цю Правду ми готові також битись.

СИН ГОЛОВНОГО КОМАНДИРА УПА

ЮРІЙ ШУХЕВИЧ В ТЮРМІ



Ю. ШУХЕВИЧ В 1950 рр.

газетах було повідомлення, що він держав контакт з дружиною Святослава Караванського Ніною Строкатою, яка жила в Одесі. Яку також було арештовано і засуджено 19 травня ц.р. на чотири роки позбавлення волі. Український Студентський Комітет Обороки советських Політ'в'язнів в Америці поширює текст листа жидівського діяча і колишнього політ'в'язня советських концлагерів Авраама Шіфріна, який був опублікований в американському журналі «Коментар» з дати 1. 6. 72, в якому А. Шіфрін, що перебуває тепер в Ізраїлю, бере в оборону Юрія Шухевича. Разом з текстом цього листа журнал «Коментар» подає також знімку Юрія Шухевича, що тримає на руках свого сінка.

Ось український переклад тексту цього листа:

Популярно званий між в'язнями советських концлагерів «Сибірське Вовчєня» — Юрій Шухевич, син славного командира УПА Тараса Шухевича Чупринки, знова попав до советської тюрми весною цього року. Як відомо, він був вперше арештований малолітнім юнаком в 1948 році, мавши 15 років. Засуджений був на 10 літ ув'язнення. Відбувши це ув'язнення і в самий день звільнення був поновно арештований і засуджений на дальших 10 років. Після відбуття другого ув'язнення в серпні 1968 року його примушено жити на засланні в місті Нальчику, в Кабардино-Балкарській автономній Республіці. Там він одружився і має маленького сінка. В



Юрій Шухевич з своєю дитиною

«Люди! Ви, які живете в затишних квартирах, їсте три рази денно. Ви, які не знаєте, що це є жах арешту і страждання за тих, що лишилися вдома — рідних і дітей. Ви, які виявляєте своє обурення з приводу переслідувань Маносеа Глезоса і Анджели Дейвіс.

Я хочу крикнути Вам в обличчя: Де Ваше сумління?

Ось в СССР знову арешти, знову замикають людей у тюрми, а Ви і далі мовчите, а наші уряди хочуть «добрих відносин» з бандитами, що гноблять свій нарід в Росії. Ми ж бо не «встряваємо у внутрішні справи». Це ж так вигідно! Хай тиснуть і вбивають чехів, мадярів, українців, євреїв і десятки інших народів — наше сумління спить. Адже всі ті Глезоси й Дейвіси можуть кричати і Ви їх чуєте — до їх послуг преса і телевізія.

А в СССР тільки що заарештовано мого друга — Юрія Шухевича і він не може кричати, йому щільно замкнули уста.

Ми сиділи з Юрієм в одному концтаборі і він перебував там цілих 18 років. І ось він знову заарештований... Знову знущання над ріднею, знову діти без хліба...

Весь «злочин» українця Юрія Шухевича в тому, що він син генерала Шухевича, який мужньо виступив проти поневолення українців; весь «злочин» Юрія в тому, що він любить свою батьківщину — а в Україні не можна бути українцем. І ось Юрій після 18-ти років тюрми — знову ув'язнений. Він мовчить, його не почути. Але, я, єврей, гордий з того, що я націоналіст, звертаюся до Вас, люди вільного світу: Поможіть Юрієві Шухевичеві, вимагайте, щоб совєтська влада звільнила його!»

18 квітня 1972 р.

Чи дійде зміст цього листа до сердець і зрозуміння пересиченого добробутом і залоскотаного культ- і товарообміном з СССР західного світу!? Чи зрозуміє той світ трагедію нашої нації, що мусить платити таку безмірну ціну жертви, терпіння, мук і поневірення за свою стійкість в обороні людських прав і своїх духовних віковичних надбань. Якщо цей світ покищо ще мовчить, то нам мовчати не вільно. проти тиранії і насильства, що є невід'ємними атрибутами московсько-большевицької системи.

Тимчасом з України надходять покищо неперевірені вістки, що Юрія Шухевича засуджено поновно на 12 літ ув'язнення. Коли прийде вже кінець цим знущанням над людьми?!

О. БЕРДНИК АРЕШТОВАНИЙ



Олесь Бердник

В цьому році Українській ССР КГБ заарештувало понад 100 осіб. Про це повідомляє англійська газета «Дейлі Телеграф», посилаючись на інформації, що їх опублікувала «Хроніка текущих событий» (число 25) із 20 травня. Проте, — пише «Дейлі Телеграф», — укладачі «Хроніки» зазначають, що ці дані щодо кількості заарештованих представників української творчої інтелігенції точно не відомі й не перевірені. Нова «Хроніка» називає також наймення 20 затриманих від березня до травня цього року. Серед них — член Спілки письменників України Олександр Бердник.

Англійська газета далі сповіщає: За даними «Хроніки», у квітні працівники КГБ вчинили обшук на квартирі О. Бердника. Письменник надіслав листа ЦК компартії України, де висловлює протест проти незаконно проведеного обшуку на його квартирі. Партійне керівництво України, — пише Бердник, — видно втратило контроль над діяльністю органів Комітету державної безпеки. Як повідомляє «Хроніка», згодом міліція повернула Бердникові його друкарську машинку та статтю skonфісковані під час обшуку.

У зв'язку із справою Олександра Бердника, наприкінці квітня орган республіканської Спілки письменників — газета «Літературна Україна» опублікувала статтю під заголовком «У ролі 'повідника'». Згідно з інформаціями автора статті, Олександр Бердник мав лекцію «Проблеми космоплавання і футурологія» для студентів Київського технологічного інституту харчової промисловості. Через деякі міркування Олександра Бердника про недосконалість людини та суспільства, а також, — за словами автора статті, — «про потребу жити і діяти згідно з Божим законом», «Літературна Україна» звинуватила Бердника в розповсюдженні, мовляв, «ідеалізму й містики». Наголошуючи на тому, що твори письменникові Олександрові Бердникові вказували, на, мовляв, хибні антинаукові судження в його публічних виступах перед читачами. Однак, — за словами Автомонова, — Бердник не зважав на ці зауваження і виступив з ідейно порочною лекцією.

Наприкінці квітня, наслідком цих нападницьких статей, Рада Бюра пропаганди художньої літератури Спілки письменників України вирішила позбавити Олександра Бердника права виступати за путівками Бюра пропаганди. Водночас вирішено анулювати рекляму на публічні виступи Бердника.

УКРАЇНЬКА МОЛОДЬ ДЕМОНСТРУЄ У ВАШИНГТОНІ

(13.5.1972 р)

К. Вітровий

Більш як 3000 осіб взяли участь у великій весняній демонстрації у Вашингтоні проти знущань Москви над Україною та іншими Поневоленими Народами. Демонструвала головню молодь, найбільше членів СУМ, також Пласту, менше ОДУМ-у, але зате від усіх Студентських Товариств і Організацій. Сама ідея демонстрації виникла в ТУСМ-і, й більшість друзів з ТУСМ-у брали в ній активну участь. Задум схвалила Рада Директорів УККА – Українського Конгресового Комітету Америки, що є політичним репрезентантом українців у Америці перед урядом. Велику працю виконав Координаційний Комітет для молоді при УККА, під керівництвом інж. М. Семанишина.

Демонстранти прибули до столиці Америки 30 автобусами, сотнями автомобілів, також поїздами (на жаль, українці із Вашингтону, переважно державні службовці, а їх там біля 1500 осіб, майже не взяли участі в демонстрації, були тільки члени ООЧСУ, між ними голова Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України інж. В. Маєвський з дружиною, д-р М. Кушнір, П. Гелета, mgr. Б. Схасків з дружиною та ще з 20 осіб). Українська молодь в більшості була у чарівних вишитих блузках і сорочках, з прапорами Америки і синьо-жовтими українськими (прапорів було біля 200) та з масою транспарентів: «Смерть імперіалістичній Москві!», «Свободу Чорноволові, Морозові і всім Нескореним!», «Об'єднані Нації, подивіться на Україну – колонію Росії!», «Президенте Ніксон, як будете в СРСР – не забудьте про 45 мільйонів поневолених українців», «Москва – руки геть від України й інших Поневолених Націй!» та багато-багато інших. Треба не забувати, що між цією нашою патріотичною молоддю багато піде до американської армії, щоб стати летунами, танкістами, ракетчиками.... Хай Москва, заарештовуючи кожного одного українця в Україні чи в СРСР – про це пам'ятає!.. – як про це вірно говорив представник АБН.

Маси молоді й біля 400 старших спершу вклонились Тарасові Шевченкові біля його пам'ятника, завітчаного живими квітами, потім роздавали летючки в обороні прав України, маніфестували поблизу Білого Дому, де живе президент Річард Ніксон, передали для Президента петицію з проханням вступитись за Україною й безпідставно заарештовуваною там молоддю, такими ж ідеалістами, як і ця українська молодь у Америці. Опісля всі перейшли поблизу советського посольства, яке берегли сильні відділи змоторизованої поліції. Там затримали молоді українці силою на 20 хвилин рух на вулицях, аби звернути увагу людей прохожих та проїжджих, представників преси й радіо як на демонстрацію, так і на безчинства Москви в Україні. Успіх був повний, радіо, преса й телевізія всі заговорили про ту демонстрацію, а через



▲ ПЕРЕД БІЛИМ ДОМОМ



▲ ПРОМОВЛЯЄ В. МАЗУР
ПРЕДСІДНИК УНПОМОЧІ

▼ ДЕЛЕГАЦІЯ ДО
БІЛОГО ДОМУ



телевізію показали, як горіло опудало «Старшого русскава брата» й червоний прапор, що їх спалила молодь під вигук «Свобода Україні!» Під час маніфестації й демонстрації промовляли українською мовою інж. М. Семанишин від Координаційного Комітету, ред. Вол. Мазур від Екзекутиви УККА, який сердечно вітав українську молодь та попереджав Москву, що завтра вона матиме справу з молодими патріотами-українцями у всьому світі, англійською мовою говорив д-р Вол. Душник від УККА, закликаючи Об'єднані Нації й уряд Америки звернути увагу на Поневолені Народи, виступали з коротким словом багато представників молоді, і всі говорили українською мовою, а летючки для пояснень — були англійською. Їх роздали поперх 5000. Аж наприкінці демонстрації дійшло до сутички з поліцією, яка не дозволяла вже маніфестувати перед Білим Домом увечері, а молодь натискала, бажаючи вкинути на подвір'я Білого Дому летючки і головню — звернути увагу президента Р. Ніксона на її вимоги. Поліція заарештувала кілька десятків юнаків і дівчат, і всіх звільнила по сплатенні малої кари за порушення руху на вулицях. Поліція пильнувала за і рухом тисяч авт, тому й виникли непорозуміння.

Про демонстрацію української молоді, яка прибула з різних міст до Вашингтону, добре інформували газети «Вашингтон Пост», «Івнінг Стар», радіо й телевізія. Для «Голосу Америки» того ж вечора дав інтерв'ю про завдання й причини демонстрації письменник Л. Полтава, а другого дня увечері Україна чула через радіо цю розповідь про Валентина Мороза й ін. Нескорених і про їх повну підтримку збоку передової української молоді в Америці й у всіх країнах вільного світу. Про демонстрацію писали також інші газети, передавало американське радіо в Нью Йорку, Чікаго й ін. містах, кажучи, що українці вимагають, щоб Москва забралась геть із України.

Тут подаємо кілька фотодокументів з тієї демонстрації: українська молодь збирається за кілька вулиць від посольства СРСР, але поліція вже наготові, боронити — таке її завдання (коли б не боронили, то дім посольства вже б не стояв у Вашингтоні); промовляє ред. Володимир Мазур від Екзекутиви УККА, кажучи про Воскресаючу Матір-Україну — бо події в Україні і події того дня у Вашингтоні про це виразно свідчили; ще на іншій світлині (всі робив Юрій Вірт) — делегація українців увійшла в подвір'я Білого Дому, щоб передати Петицію, переговори веде (перший зліва) голова Студентського Комітету оборони прав України Є. Іванців, за ним далі — представник ТУСМ-у, І. Дябога і ледь видно лице студентки-сумівки, відомої вже громадської діячки панни Квітки Семанишин, за нею — її батько, інж. М. Семанишин, позаду їх — ред. Л. Полтава, як кореспондент щоденника «Свобода» і представник Пресового Бюро АБН. Москва покищо продовжує арешти серед патріотів в Україні — і тому в Америці, Канаді й ін. країнах Вільного Світу підготовляються на осінь ще більші демонстрації і гідну відсіч советчикам, де б вони не з'явились.



ЗДВИГ СУМ ВЕЛ. БРИТАНІЇ

КОМАНДА ЗДВИГУ
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
В ВЕЛИКИЙ БРИТАНІЇ

СВЯТОЧНИЙ НАКАЗ Ч. 24

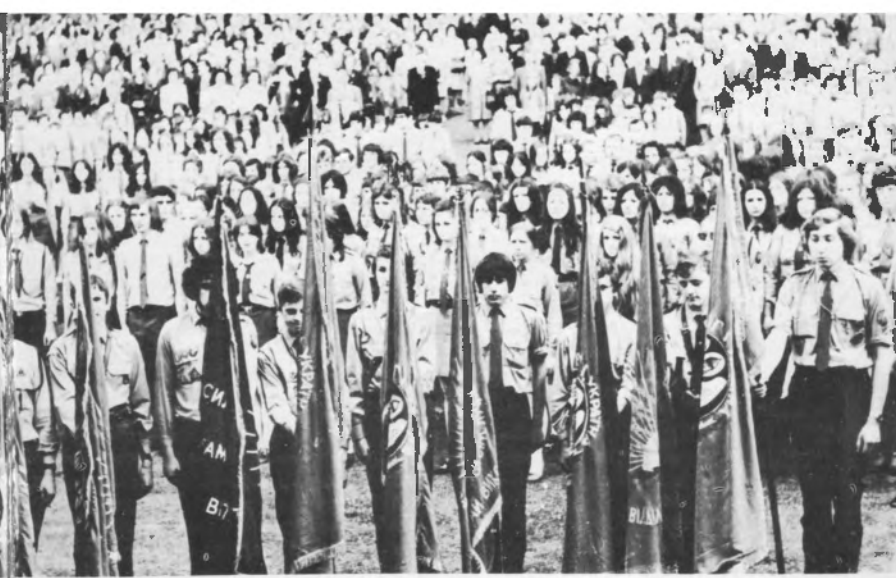
Подруги і Друзі!
Юначки і Юнаки Спілки Української Молоді!

«За правду будемо битись» — голосить нам клич. Він лунатиме дзвінко у святкові дні СУМ, закликатиме своїм палким боевим духом українську молодь у лави борців за українську правду і в'язатиме благословенний змаг нашого народу сучасний з минулим.

Цей клич апелює до нас, до нашої молоді, як апелюють ідеї рідного філософа Сковороди: — «Хай розпач розтинає тишу... Іду в печаль, в огонь біжу — нехай живе найвища жертва, бо тільки їй служу!»

Слухай українська молоде, що каже Первоієрарх України, Блаженніший Кир Йосиф Сліпий:

«Соборність і єдність є найвищим ідеалом для кожного українського громадянина: почувати себе одним і діяти разом з цим великим народом. А тому високо піднесений стяг незалежності і соборності мусить і нині так само просвічувати всім, що йдуть і змагаються в тому, щоб вдержати його так високо, як він був піднесений!»



ЛЕСТЕР, 17.1972

Такий самий ідеал просвічував лицарям Української Повстанчої Армії, які врочисто клялись: «Боротися за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу!»

«Будемо битись!» — лунає широко й дзвінко в Україні, як громове, грізне відлуння постави Валентина Мороза на суді московського окупаційного режиму. «Будемо битись» — це знов є боевий клич нескореної України, її зов і наказ, апеля до нас на спільний змаг.

Тому, дорога сумівська молоде, приймімо цей сумівський клич, як наш девіз, як заповіт і напрямну нашого народу. Згуртуймо до всенароднього змагу українську молодь. Кріпімо лави молодих українських борців на чужині та звершуймо по-двиги з одержимим почуттям національної гордості за свій нарід, за свою Батьківщину до перемоги!

Ходімо, молоді друзі, на огненні шляхи по яких у борні пронеслась бойова слава наших визвольних полків, прошуміла у посивітій шабелі героїчного козацтва. Ходімо по гарячих, нетлінних слідах нашої історії, буремної, суворої і прекрасної, яка утверджує українську державу!

«Будемо битись!» — це наш девіз!

Хай живе Українська Держава!

Честь України — Готов Боронити!

Дано на Здви́г Спілки Української Молоді
дня: 1 липня 1972 в Лестері.

СЛОВО Д-ГА Е. ГАНОВСЬКОГО, ГОЛОВИ ГУ СУМ АМЕРИКИ, НАД ДОМОВИНОЮ
СЛЛ. Д. ЧАЙКОВСЬКОГО

Сьогодні ми зібрались тут, щоб попрощатись, цим разом в останнє, з нашим дорогим і незабутнім Другом, Головою Центральної і Головної Виховної Ради Спілки Української Молоді, Редактором сумівського журналу «Крилаті», славної пам'яті Данилом Чайковським, улюбленим мужем Шановної Пані Любомири, незабутнім і дорогим батьком пані Зореслави і Романа, визначним членом Організації Українських Націоналістів, письменником, публіцистом, активним членом численних українських громадських, політичних і культурних установ, колись в Рідному Краю і тут на чужині, відданим до самопожертви борцем за волю нашого народу та улюбленим виховником сумівської молоді.

Стоїмо тут у стіп його домовини в глибокому смутку, з великим болем в серці, із сльозами у очах, бо невблаганна доля вирвала з-посеред нас, дорогу всім нам особу, незабутнього Друга.

Засмучені і зажурені стоїмо сьогодні тут і сумну думку думаємо, бо прийдеться нам віддати Редакторові Данилові Чайковському останню прислугу, відпровадити його на місце вічного спочинку, похоронити його в чужу сиру землю, далеко від рідної України, далеко від його рідних сторін золотого Поділля, де він провів свої дитячі і юнацькі роки.

Робимо це проти Його останньої волі, проти Його бажання. Бо будучи вірним сином Матері України, він безмежно її любив, любив щирим українським серцем з кожночасною готовістю вмерти за неї, жив і працював для неї і мріяв повернутись ще раз і принести їй «сонце волі золоте» і щоби шойно тоді, змученого працею, боротьбою і довгою мандрівкою по чужині, спокійно положити в Рідних сторонах, поруч його батька і матері, про яких Він завжди згадував, поруч його рідних братів і сестер.

Дородгий Друже Редакторе! Цієї Твоєї задушевної мрії ми не можемо тепер Тобі сповнити, бо там господарить ще той самий кривавий ворог, проти якого Ти з Твоїми Друзями так завзято боровся. Але віримо, так як Ти непохитно вірив, що прийде скоро час, коли ми всі зможемо повернутись і тоді ми будемо про Тебе пам'ятати і Твої Тлінні останки заберемо зі собою. А понищо спи у цій чужій але привітній землі, і про кращу долю і волю Рідного Народу сни.

В дорогу життя вічного прощаю Тебе від Твоїх Друзів з якими Ти працював в Центральній і Головній Виховній Раді Спілки Української Молоді. Прощаю Тебе від усього нашого членства, а особливо від юнацтва для якого Ти присвятив свої останні роки трудолюбивого життя. За Твою працю складаю Тобі найщирішу подяку, а від молодих Друзів Юнаків і Юначок Спілки Української Молоді, розкинутих по цілому світі, заповнення, що Твої навчання, приклад Твоєї працьовитости для визволення України, Твій христально-чистий характер, назавжди залишаться для них прикладом до наслідування, а пам'ять про Тебе серед усіх нас — назавжди.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
в глибокому смутку повідомляє все своє Членство, що дня 3-го
липня 1972 року в Ньюарку, Н. Дж. після важкої недуги відійшов
у Вічність.

СЛ.П. РЕД. ДАНИЛО ЧАЙКОВСЬКИЙ



Голова Центральної Виховної Ради СУМ та Редактор сумівського
юнацького журналу «Крилаті».

Покійний народився дня 17-го березня 1909 року в селі Миш-
ків Заліщицького повіту, Західня Україна у священничій родині.
Після закінчення гімназії в Станиславові, студіював на Львівському
Університеті на філологічному відділі. Від молодих літ горів
палкою любов'ю до свого народу, тому включився в революційно-
визвольну боротьбу за його визволення. Будучи провідним членом
ОУН, був арештований польською поліцією за підпільну працю,
а відтак, в часі війни німецькою та був запроторений до важко-
го кацету в Авшвіц а відтак в Мавтагвен і Ебензе, де про-
був до закінчення 2-ої світової війни.

Після війни, хоч з підірваним здоров'ям, включився в політичне,
громадське і літературне життя української діаспори. Був редактором
таких українських часописів: «Українська Трибуна» в Мюнхені, «У-
країнець-Час» у Франції, «Шлях Перемоги» в Німеччині, а
останньо щоденника «Америка» у Філадельфії. В спадщині залишив
нам декілька літературних творів, споминів, нарисів, новель, п'єс і
оповідань для дітей. Писав під псевдонімами О. Данський, Мурмон
і Дядько Данило. Для сумівської молоді залишив ряд цінних
виховно-вишкільних збірників і матеріалів.

В глибокому смутку залишив свою Дружину Любомиру, дочку
Зореславу і сина Романа.

Тіло Покійного похоронене на українському цвинтарі в Вавнд
Бруку, Нью Джерзі в суботу 9-го липня 1972 року

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОМИНАЛЬНЕ СЛОВО НА ЗЕЛЕНІ СВЯТА

О. Звичайна та М. Млановий

Поминки під час Зелених Свят — це освячений віковою традицією релігійно-обрядовий звичай українського народу. Саме в ці дні розпорошена тепер по всій вільній кулі земній частина нашого народу вільно справляє Поминки за наших героїв-лицарів, що віддали свій найцінніший скарб — життя в боротьбі за волю України. У дні Зелених Свят на ту добру згадку заслуговують також і ті мільйони жертв українського народу, що їх замучено в комуністично-московських катівнях та таборах невільничої праці на неісходимих просторах Сибіру, а зокрема на Колимі — планеті див. Цим страдникам ми присвятили нашу повість «Ворог Народу», двічі нагороджену 1-ою премією на Літературних Конкурсах в Європі та в Америці; коротко розповідаючи про них, ми зверталися також і до серdecь слухачів радіо-години о.о. Василян при Церкві св. Юра в Нью Йорку на Зелені Свята 12 червня 1970 р. з нижченаведеним Поминальним Словом: М. Млановий, як колишній в'язень Колими, виголосив вступ та закінчення, а О.Звичайна по-мистецьки прочитала відповідного змісту уривок із II-го тому повісти «В.Н.». Сьогодні — в день Зелених Свят цим же Поминальним Словом хай буде нам дозволено пригадати нашії еміграції про ті масові жертви червоно-московського терору також і через пресу.



Колима — це частина Советського Союзу на Даленій Півночі Азії біля Льодового Океану та Аляски. Клімат там дуже суворий, морози досягають 70 ступенів Ц., зима триває 9-10 місяців; тому й ґрунт вічно промерзлий. У цьому ґрунті безлюдних гірських долин Західньої Колими в кінці 20-х р.р. було виявлено багаті поклади золота в розсипному стані. Щоб його видобувати, треба тяжко працювати залізними ломами та джанами протягом короткого літа та довгої лютої зими під голим небом. Тому й не було охочих їхати на таку роботу навіть і за високу платню! А советській владі так потрібно було якнайбільше і то дешевого золота так на розбудову своєї військової сили, як і на комуністичну пропаганду в усьому світі! Треба було й великих мас дешевої робітничої сили для виконання різних, запланованих 2-гою та 3-ою п'ятирічками робіт у нестерпних кліматичних умовах Сибіру та советської Півночі! Цю проблему Московський Кремль розв'язав ось як: а-рештовтуючи мільйони невинних советських громадян і тортуру-

ючи їх у в'язницях, причеплював їм тавро «ворогів народу», яке позбавляло всіх людських прав. Так створювано маси безплатної рабської сили, яку відтранспортовувано невпинно до численних таборів ССРСР а в тому числі й на Колиму — дешево золото добувати!

Лише їсти треба було тим рабам давати! Але навіть і на їді модерний совєтський рабовласник рішив заощаджувати рубля! Кремль дав директиву: Добувати золота якнайбільше і якнай-дешевше, витискаючи з «ворогів народу» якнайбільше енергії і зовсім не дбаючи про їх життя, бо ж на місце тисяч загиблих потяги та пароплави невпинними потоками везли нових рабів! Для заощадження рубля на їдженні було встановлено 5 категорій харчування залежно від відсотка виконання норми праці, а ту норму було встановлено таку високу, що навіть і добре харчована здорова людина не змогла б її виконати; ми — в'язні ледве виконували її на 30-35 %, тому й одержували по 5-ій категорії два рази малу порцію пісної рідкої зупи-баланди та один раз двісті грамів хліба на день. А працювали 12-16 годин денно без перерви, без жодного дня відпочинку в році! Нашими начальниками були енкаведисти, а їх помічниками-бригадирами кримінальники. Я працював у бригаді бандита Смірнова. Життя «ворога народу» залежало від сваволі цих зверхників, їх жорстокість влада оцінювала, як вірну службу. Від перевиснаження працею, від голоду та холоду, від фізичних та моральних знущань зверхників в'язні вмирили масово: в бараках, на роботі та на дорогах на роботу. А за те енкаведисти щодня забирали добуте золото в спеціальні залізні банни, відправляли його вантажними автами до центру Колими — до Магадану, а звідтам літаками до Москви.

А що робив червоно-московський рабовласник із тими рабами, які вже всі свої сили віддали для добування дешевого золота і більше працювати не могли, але ... ще дихали, мусіли ходити на роботу і потребували хоча б ложку зупи? Про це розповість Вам уривок із нашої повісті «Ворог Народу» на стор. 209-213 2-го тому ось як:

«Бригадиром сусідньої бригади був усім відомий бандит Скворцов. Він завжди носив у руці широкого ремінного пояса з грубою залізною пряжкою. Цей пояс Скворцова був усім відомий, як знаряддя підбавдьорювання підвладних йому в'язнів з метою підвищення продуктивності їхньої праці.

Одного незабутнього дня, перед початком роботи бригадам Скворцова й Смірнова наказано було стати в два ряди, обличчям одна проти одної на віддалі приблизно п'яти метрів. Виконавши цей наказ, обидві бригади принишкли, очікуючи чогось виключного, і тоді на тлі нашорошеної тиші багатьох Скворцов наказав трьом найстаршим і найслабшим в'язням своєї бригади вийти з ряду вперед... І цей наказ виконано: вперед, себто на чисте поле поміж обома бригадами, опираючись на дрючки

і з трудом пересуваючи тягарі опухлих ніг, вийшли три в'язні... Бородаті, зарослі обличчя кольору глини, промовисті припухлини під очима, наляті водою руки та жалюгідне лахміття на тілі... О, це були справжні доходяги, себто тяжко хворі, яким до смерті було вже недалеко, і вони до неї доходили, ходячи щодня на роботу.

Упевнено й без поспіху наблизився до них Снворцов: смакуючи ефент вистави, він почав бити першого своїм ремінним поясом, вигукуючи водночас, що кару таку він застосовує за злісне невиконання норми. З гоном хвилин Снворцов помітно входив у смак екзекуції: інтервали між його вдарами зменшувалися, розмах і сила їх збільшувалися, і... під акомпан'ємент російської лайки... пішла гуляти по голові й обличчю нещасливого залізна пряжка пояса, не обминаючи навіть і заплющених очей.... Упала на землю шапка, і поллялася юшкою кров. Зойкнувши, зрізаним колосом упав старий чоловік на землю. Тоді ще з більшою люттю накинувся Снворцов на лежачого, штовхаючи розпростерте на землі закривавлене тіло ще й підкованими підборами своїх чобіт... Таку ж саму екзекуцію виконав Снворцов і над другим старим і опухлим в'язнем, а тоді звернувся до третього. Це був священик із Полтавщини, і було йому років 70 або й більше. Свою зношену вже рясу він, очевидно, прикоротив, щоб не заважала йому золото добувати. Доля його рішалася, і він це усвідомлював. Уперто обминаючи очима Снворцова, священик дивився вгору, у височінь непроглядно-хмарного Колимського неба і шепотів:

— Нині відпускаєш раба Твого, Владико...

А бандит уже наблизився, озброєний своїм знаменитим поясом, на пряжці якого тремтіла, вилискуючись, ще тепла кров попередньої жертви... Тоді, опустивши свого дрючка на землю і поклавши ліву руку собі на груди, священик правою почав хреститися... Перехрестився раз, іще раз, а втретє не встиг...

— То ти, водолазе довговолосий, ще й молишся тут?! — з цими словами Снворцов із розмахом ударив священика по правій руці.

Піднесена вгору рука впала вниз, а за хвилину під градом ударів упав, закривавившись і священик, осканенілий Снворцов продовжував виливати свою лють на лежачого...

Очі всіх в'язнів палахкотіли вогнем обурення, але... усі вони, за винятком 3-4, були вже й самі доходягами... Чи ж могли вони відважитися на будь-який чин супроти садиста-бригадира?!

Надійшов десятник, і, ставши збоку, залюбки спостерігав видовище... А коли розправу було, нарешті, закінчено, десятник поплеснав Снворцова по плечі, похвалив його за зразкову службу на користь батьківщини соціалізму і, звертаючись до в'язнів, додав повчально:

— Сякі-такі контрики (російська лайка), якщо ви не будете виконувати норми, то кожному з вас отаний «блін» буде! — при цьому він показав на трьох розпростертих на землі між рядами: — Бачите?! Батьківщині соціалізму потрібен метал, і ми мусимо

дати його! Чуєте?!

Раби обох бригад і чули, і бачили...



Минуло ще кілька днів одоманітних і застрашливих, бо... сили кожного падали, а разом із тим падав і відсоток виконання норми... Нараз під час роботи до бригади Смірнова наблизилася озброєні енкаведисти, було їх восьмеро. Забравши з собою чотирьох найслабших, вони мовчки попрямували до недалекої сопни...

— А тепер ... прислухуйтесь! — багатозначно промовив до своєї бригади Смірнов, гидко усміхаючись і загадково хитнувши головою в бік тих дванадцятьох, що віддалялися... Кожен здригнувся... Працюючи, кожен прислухувався не лише вухами, ба всім єством своїм... Хвилини відпливали повільно, і скільки їх упало в океан вічності, трудно було сказати: може, 15, а може, й цілих 30, коли раптом... там, під недалекою сопною залунали сухі, короткі постріли... Процес добування так потрібного країні соціалізму золота в ту ж таки мить спинився: зойкнувши хором, усі, як один, здригнулися й завмерли...

Того ж таки самого дня і те ж таки саме відбулося й по інших бригадах. Минув іще один день застрашливий своєю подібністю до всіх попередніх, і прізвища чотирьох найслабших із бригади Смірнова вже фігурували в списках розстріляних за злісне невиконання норми та зрив плану добування золота. Списки розстріляних звичайно вивішувалися на таборовому майдані, — саме там, де так грайливо розвівалися за вітром червоні прапорці над надто відомим уже написом на червоному тлі великого пляката:

«Стране нужен металл, и мы должны его дать!»



«Кто не работает, тот не ест!» — такий клич проголосив Ленін на початках большевицької революції. Високо «гуманний» клич! Наслідком його здійснювання є смерть! Керуючись саме цим кличем, організована Леніном советська диктаторська державна система вбивала невинних людей на Колимі, коли вони, віддавши вже всі свої сили, «работать» більше не могли. Так виглядає «гуманізм» Леніна на практиці!

Жорстокості на Колимі стверджують і німецькі полонені, які вирвалися з того пекла, пише про них і Валентин Мороз, сучасний в'язень мордовських таборів, у своєму творі «Репортаж із заповідника імені Берії» ось як: «Чим займалися капітани КДБ в 1937 р.? Вбивали людей за невиконання норми (або просто для розваги) на Колимі. Це вже ні для кого секрет, про це пишуть московські журнали».

А я можу навіть назвати прізвище одного із цих капітанів: Горянін — необмежений володар Колими! Відвідуючи центр північної групи золотокопень — Хатиннах, він заскакував і до в'язниці, т.зв. «Сerpантинки», що містилася в глибокому яру біля цього центру і складалася з трьох бараків. Урвавшись до бара-

ку, він питав першого-ліпшого в'язня: «Ти за що сидіш?» Нараз, вихопивши свого револьвера, клав в'язня трупом. Залишивши по собі кілька трупів в одному бараці, робив те саме в другому, третьому і, нарешті, задовольнившись власним виявом ленінського «гуманізму», їхав до інших районів...

Дуже шкода, що Об'єднані Нації, перед проголошенням на весь світ славословної Ленінові, як «гуманістові», не постаралися післати хоча б якогось кореспондента на Колиму! Він побачив би там моторошні приклади ленінського «гуманізму» на практиці, з Серпантинкою в яру включно!

Але... Брежньов не дозволив би таких оглядин, бо жорстокості советського рабовласництва на Колимі повинні залишатися таємницею. На Колиму завезено мільйони рабів, а повернулися звідтам дуже скупі одиниці, та й тих НКВД виловлювало й ліквідовувало під час відступу з України в 1941 р.! Бог допоміг мені вирватися, а як? — про це правдиво описано в вищезгаданій повісті «Ворог Народу» авторства Олени Звичайної та мого, двічі нагородженій 1-ою премією.

Доведено, що злочинець, помимо своїх найкращих старань, завжди лишає по собі слід, що дає нитку для розкриття злочину. Не пощастить червоній Москві приховати перед історією людства нечуваних злочинів дешевого добування мас золота на Колимі коштом життя мільйонів рабів, що загинули там (та, напевно, і тепер гинуть) смертю мучеників?! Загинули без лікарів священиків, без домовин і хрестів!

Вічна Вам Пам'ять, Товариші недолі!



НАСИЛЬСТВОМ ТА БРЕХНЕЮ

Мало котра справа в останніх роках нашої еміграції мала такий розголос і стільки коментарів, як справа студента Ярослава Добоша, що відбув 5 місяців в слідчій тюрмі у Львові і був звільнений 3.6.1972 на інтервенцію Бельгійського уряду.

Я. Добош взяв на себе ризик відвідати Україну в час, коли там саме — приготувалися арешти українських інтелектуалістів на початку цього року. Зробив він це з простої людської цікавості, яка коштувала його не тільки п'ять місяців страченого часу, але також чимало пережитих критичних моментів та живої конфронтації з підсоветською дійсністю. Здається що жодні описи ні розповіді тієї дійсності не дали б були йому стільки досвіду, як те що він міг досвідчити віч-на-віч з підсоветськими умовами, які виявилися, як він сказав «сто разів гірші, як він міг собі уявити».

Большевицька пропаганда вже з самого початку хотіла надати тій справі шпигунського характеру, пов'язуючи Я. Добоша з «оунівською розвідкою» та кваліфікуючи його побут в Україні, як «підривну акцію» проти СРСР. А зокрема було наголошено на арешти таких визначних діячів культури, як І. Світличний, В. Чорновіл і Є. Сверстюк, які мали впасти жертвою контактів з Я. Добошем.

Між нашою еміграцією ходили вже неймовірні чутки, що Я. Добош був уже раніше завербований советською агентурою, що він вже втретє туди їздив, тощо. Все це здавалося було підтверджене виступом Я. Добоша перед журналістами у Львові і Києві та використано в підсоветській пресі і радіо. А особливо чомусь декому хотілося вірити, що Я. Добоша було вислано в Україну для контактів. З того приводу мало що не загорілася всередині українська «війна», що так дуже було б на руку окупантові в його обвинуваченні там арештованих.

Тим часом Я. Добош після свого повороту і заяв до преси розчарував одних і других. Він виразно наголосив приватний характер своєї поїздки, заявив, що з людьми з якими зустрічався не мав якихось нелегальних розмов, а речі, які хотів вивезти, не мають нічого спільного з державними, таємницями чи шпигунством.

Тому даремно дошукуються деякі «експерти» противоріч його заяв і пресових коментарів у бельгійській пресі, яка тут і там дещо zdeформувала його інформації. Щоб не ширилися надалі якісь перекручені вістки та на їх основі дальші фальшиві висновки, Я. Добош написав 13.6.72 заяву до преси, як української так і бельгійської, де подав стисло і вичерпно перебіг подій з

арештуванням, слідством та шантажем при допомозі якого КГБ вимусило на ньому «покаянну заяву» з обвинуваченням СУМ і його голови О. Ковалю за висилку і контакти з культурними діячами в Україні. Була подана також до преси заява Голови СУМ спростовуюча большевицьку брехню та засуджуюча їхні антигуманні методи.

Дехто закидає Я. Добошеві, що він не виявив належної стійкості і дався зашантажувати. Очевидно, що Я. Добош не виявив такої постави як В. Мороз і не став героєм, на якого можна було б взоруватися. Але можна поставити собі питання, чи була на це потреба і чи його героїчна постава була б допомогла чимнебудь арештованим. Може навпаки. Слідчі органи могли б були справді повірити своїм сугестіям, що Я. Добош — це фаховий «шпигун». А так побачили звичайну людину, яка «призналася», так як уже тисячі призналися КГБ до вчинків, яких ніколи не зробили. Вони мабуть тільки не доглянули, що Я. Добош буде поза обсягом їхньої влади і тоді зможе розказати світові правду про те, як його змушували брехати. Це покривається повністю з заявою арештованого недавно московського історика П. Якіра, який мав сказати англійському журналістові, що коли його будуть бити і знущатися над ним, то він підпише усе, що від нього вимагатимуть «Але коли в такому випадку я щось заявлю — то це не будуть мої слова!» — сказав П. Якір. Знаючи що його можуть вбити, він сказав: «Коли б ви довідалися, що я вчинив самогубство, то знайте, що вони розправилися зі мною.» Ще не знати, як поступили б в подібній ситуації ті, хто вимагає від молодого людини героїства, там де це героїство ні при чому, коли старші і більш загартовані не видержують. Пригадаймо тільки поставу американського літуна Поверса, чи інших, які попали в руки КГБ і також мусіли «признаватися», але через те ще ніхто їх не засудив за зраду, коли вони повернулися до своїх країн. Вартість вимушених зізнань публічна опінія вже оцінила, а в СССР ту вартість давно вже збагнули. Якщо ж мимо всього українських культурних діячів в Україні засудять, як оце засудили дружину С. Караванського на 4 роки тюрми і Юрія Шухевича на 12 літ (?), то це не буде з вини Я. Добоша. Советський режим не шукає за справедливістю, а вирішує справи своїх громадян насильством та брехнею. Інакше не судили б при закритих дверях, зпоза яких бояться випустити голос правди підсудних.

Нашим редакторам деяких журналів і газет, замість попадати в полон советської пропагандивної машини, слід би призадуматись радше над обороною принципів вільного пересування людини, без перешкод і поліційних шиканів, всією силою реагувати на порушення прав Людини зафіксованих в Деклярації Об'єднаних Націй, а зокрема свободи думки, зібрань, преси та інформації, які так немилосердно топчуться московським режимом в Україні та інших країнах т.зв. СССР.

Я.Добошеві та його арештуванні завдячуємо те, що через нього як бельгійського громадянина, справа арештів в Україні набрала міжнародного характеру. Тоді, коли передше подібні ареш-

тування були тільки «внутрішньою справою ССРСР», то з хвилиною, коли КГБ проголосило що йдеться про пов'язання арештованих з закордоном, приписуючи Я. Добошові той зв'язок, справа перестала бути внутрішньою, а стала зовнішньою, світовою. Світова преса дала саме вислів такого узагальнення, заторкуючи при тому тло і суть проблеми, яка лежить в боротьбі українського народу проти Москви за своє існування та державну незалежність. За 25 останніх літ бельгійська преса, яка старанно виминала «внутрі-сов'єтських» проблем, не написала стільки про Україну, як написала за цього пів року від арешту Я. Добоша. Виходить що і без «геройства» можна часом прислужитися українській справі.

Криця

КГБ - ЖЕРТВА ВЛАСНОГО ОЧОРНЮВАННЯ.

(КІЛЬКА СПОСТЕРЕЖЕНЬ З АРЕШТУВАННЯ СЛАВКА ДОБОША)

На підставі дописів у бельгійській пресі та особистої зустрічі із Славком Добошом хочу зробити кілька висновків в бік советської влади.

Добоша спинили на українсько-чеській границі, як він вертався назад до Бельгії і мав при собі: дві знимки, одного українського інтелектуаліста, що перебуває на Сибірі, і одного в Україні переслідуваного письменника; рівно ж перевозив книжку одного відомого на Україні критика. Книжка була там видана, потім заборонена. Також віз він фотоплівку машинопису «Словника рим», який не побачив друку, тому, що автор Карапанський знаходиться на засланні у Сибірі.

Людині, яка живе в демократичній країні західного світу, по советськи — «капіталістичній», є цілком незрозуміло, як можна за таке щось людину арештувати. А тим більше, коли Славкові приписали артикул 57 кримінального кодексу — шпигунство! Тут на заході ніяка нормальна людина собі не може уявити, чому і як сьогодні літературні твори, знимки письменників в ССРСР є предметом шпигунства. Які мусять бути примітивні погляди советської влади і КГБ про культурні надбання...

Як можна собі пояснити такий примітивний спосіб думання? Ми знаємо, що ССРСР старається мати культурні зв'язки із країнами вільного світу. В нашій мові є приповідка: «пана пізнати по халлях». І так у большевиків: вони знають, що їхні люди в культурних зв'язках є пов'язані із КГБ, і тими самими категоріями думають про людей вільного світу, тобто — всякі культурні контакти в ССРСР — це шпигунство, Який примітивізм! Ще більше

смійним є факт, що в КГБ на особистих картотеках українських емиграційних політичних і громадських керівників є зазначено: «прац там і там, є агентом такої і такої розвідки.» Так нпр. голова ЦУ СУМ мгр. О. Коваль за їхніми даними є аж потрійний агент НАТО, американська, бельгійська розвідка. Подібно стоїть написано на картотеках всіх тих старших, які працюють в українській національній пресі і в українських установах. Чи це не смішне? Ми молоді, що живемо і співпрацюємо з цими людьми, можемо тільки кляти собі з такого дурного очорнювання. Мається враження, що органи КГБ в способі думання і підходу до ситуації живуть 40 років запізно. Так чорно в 30-тих роках німецькі нацисти малювали всіх людей, що їм були невідгідні. І ще одне: видно, що в СРСР немає ідейних комуністів бо советська влада не може зрозуміти, що на еміграції українці потрапляють з ідеї працювати на національному полі.

Советські органи безпеки самі попали в ту яму, яку вони продовж десятків років копали свідомим українцям на еміграції: вони для замилення очей своїх підданих і українського народу зробили з кожного порядного українця на еміграції «буржуазного націоналіста» і агента, і в те вкінці самі почали вірити. Автосугестія, самогіпноз. Це справжній бумеранг, за словами Валентина Мороза.

М.Ф.

ТЕЛЕГРАМА

19.5.1972

До Пана Ріхарда Ніксона
Президента ЗСА. Білий Дім
Вашінгтон

Пане Президенте

З нагоди Вашої поїздки до СРСР просимо домагатись від Советського Уряду звільнення Чорновола. Дзюби. Осадчого. Сверстюка. Світличного і інших арештованих в Україні діячів культури, як також бельгійського студента Ярослава Добоша.

Просимо стати в обороні Українців, так як це Ви постійно робите по відношенні до інших.

З вдячністю Ваш,
Омелян Коваль
Голова ЦУ СУМ

Подібні телеграми були вислані також від Крайових Управ СУМ а також від деяких осередків. Як відомо, Я Добош звільнений 3.6.72 а про звільнення інших покищо нема вісток.

Jaroslav Dobosch

L'homme qui passa six mois dans les prisons soviétiques



De retour dans la maison paternelle à Maasmechelen, Jaroslav raconte.

Одне з інтерв'ю з Я. Добосхом поміщених в бельгійській пресі. «ТВ-ПАНОРАМА» це телевізійний тижневик великого тиражу на французькій і фляманській мовах. На двох повних сторінках Роб ван дер Вільдт дає картину питань і відповідей не тільки про переживання Я. Добосха, але також про жорстокі переслідування і русифікацію в Україні. Три великі фоти роботи Роже Дійнманса прикрашають це інтерв'ю.



deux ans de philosophie au séminaire là-bas.»

Le séminaire ukrainien à Rome est protégé par le Vatican. En Ukraine aussi, la religion rencontre quelques difficultés. Outre la religion ukrainienne orthodoxe, il y existe en secret le catholicisme romain, suivant les rites orientaux bien entendu. Seule l'Eglise orthodoxe russe est autorisée officiellement. Cela aussi, c'est une opération de russification.» Dans l'album de famille,

nous regardons quelques photos de Jaroslav en séminariste.

«Après cinq mois d'emprisonnement, on vous a forcé à donner une conférence de presse. Que deviez-vous déclarer?»

«Je devais reconnaître publiquement que je m'étais rendu coupable d'activités subversives et que je réprochais l'action ukrainienne.»

«Vous n'estimez pas que, par ces déclarations, vous avez été infidèle à votre cau-

se?»

«C'était indispensable. Sinon, j'aurais écopé de dix ans de prison. De toutes façons, la police secrète savait tout et les regrets que j'ai exprimés ne changent pas grand-chose à l'affaire.»

«En somme, vous avez fait une fausse déclaration?»

«Je ne me sens pas du tout lié par cette déclaration. Comme l'U.R.S.S. ne respecte en rien les droits de l'homme, je n'ai pas d'obligation non plus de soutenir

Au Centre culturel francopole de Ster-Francorchamps

Une remarquable exposition de l'art ukrainien



Повище фото беремо з бельгійського щоденника «Ле Жур» від 26.6.72, який з захопленням переповідає свої враження з оглядин Виставки Українського Народного Мистецтва, що її влаштувало Об'єднання Українок Бельгії в приміщеннях Франкополя в останній половині місяця червня ц.р.

Кореспондент згаданої газети подає що Франкополе перетворюється з колишньої ферми-форту в динамічний культурний центр і дає опис Виставки. Він підкреслив замилювання Українців до мистецтва, що на протязі тисячеліть виплекали самобутню культуру, яка в мистецтві позначена прецизністю, тонкістю, делікатністю, красою, яка сягає свого вершка. У всьому пробивається природній мистецький смак, а в живих і полорюючих красках одєжі та вишивок відбивається радість життя. В очі кореспондента впадає багатство і різноманітність мистецького вислову представлене на Виставці вишивками обрусів, рушників, частин одєжі, пошивок, килимів, різьбами в дереві, керамікою і ін.

Виставка Українського Народного Мистецтва на Франкополі ще раз підтвердила важливість наших культурних здобутків у пропагуванні української справи. Це ствердження нехай буде скромним признанням для тих наших трудівників народного мистецтва, що мимо всіх труднощів еміграційного життя не перестають своєї творчої праці

Поезія · Проза

Володимир Біляїв

ПОЛІТТЯ
поезії



ЛИСТ
ДО
МАТЕРІ



Сальваторе Квазіmodo

«Мила матусю, стелиться хвилями мряка,
розхитаний ковчег товче причалів дамби,
вологістю дерева набрякають і паленіють інеш; „КИЇВ”
На півночі мені не сумно, хоч донині, 1970
не знаю я душевного спокою і прощення
не сподіваюсь від людей, яким мої не віділлялись сльози.
Ти ж бідуєш, я знаю, як усіх поетів матері,
злиденна, ти порівні розділюєш любов
синам даленим. Та на цей раз я пишу тобі.
Нарешті вісточка — ти скажеш — від хлопчика,
що в нуцім пальтечку та кільна віршів у кишені —
помандрував у ніч. Сердешний, де й коли
він знайде смерть лиху?
«Певно, я пам'ятаю набережну сіру.
Над гирлом Імери чайки, солоний вітер, евкаліпти,
Повільні тягарові потяги, вантажені цитринами й мигдалем.
і в мить оцю дякую тобі, за усміх той,
що ти поклала, мамо, на ці уста мої, як і твої, спокійні.
Той усміх рятував мене від сліз і горя.
Нехай тепер заплачу за тобою і за всіма,
хто, як і ти, чекають, самі не знаючи чого.
О, смерте милосердна, ти не торкайся годинника,
що в кухні на стіні — моє дитинство все
в емалі цифербляту, в отих мальованих квітках злинялих,
ти не торкайся рук старих і струдженого серця.
Чи відгукнеться хтось? О, смерте жалости і сорому
Прощай же, люба, прощай, матусю мила».

ДІОГЕН

Бувальщина, оця відома із давен.
В Гелладі у погожу, світлу днину
Світильник засвітив премудрий Діоген
І з ним по вулицях побрів.

— Розшукую людину, —

Так горожанам він здивованим сказав
І далі світло ніс перед собою...

Чи зір старечий тьмарила сльоза?

Чи серце трудне повнилося журбою?

Сади пишались золотом плодів,
Шумів на площах галасливий натовп.
Що думав він, хто вдень з вогнем ходив,
Щоб не знаходити людину і минати?

З-під ніг натовплених злітали голуби,
У слід йому сміялись старші й діти.
Невже ж, блукаючи, він думав:

— Ну хоч би

Одну-єдину лиш на мить уздріти!

Котилась темінь з гір, а він все йшов та йшов,
Звисав світильник у руці старечій,
— Як вдень з вогнем людини не знайшов,
Вночі ж її шукати недоречі...

Бувальщина оця відома із давен,
Та помиляються і мудреці великі —
Незрячу душу мав сердешний Діоген,
Людина є. Удень, вночі, навіки.



РОЗПАЧ

В житті, позначенім на ступні
Нескінчених і незбагнених дій
На тебе зваб пастки підступні
Порозкладав одвічний лиходій.

І знову Каїн Авеля доріже —
У братовбивці не здригне рука,
А світ — корчма на роздоріжжі,
Де правда — жарт огидний п'яка.

Така доба химерна і мізерна!
В ній ідеал — блаженство міщуха.
А де ж, питай, нового плоду зерна?
Чи ж душі є, де пісня не вщуха?

Так! Руки щедрі є й уми ненаситимі,
Й серця, яким у вічності цвісти!
Не розминися, друже, в буднях з ними
Й хисткі в майбутнє не спали мости.



Автор збірки поезій «Поліття», з якої беремо ці три вірші, належить до середнього покоління. Його поетичні твори занотовано в різних часописах і журналах на еміграції, почавши з 1946 р. Збірка «Поліття» 78 стор., що вийшла друком в Торонто у В-ві «Київ» - 1970, складається з трьох розділів: «Ранок після Бою», «Мій Рідний Край мов сни», «Втікач». Тематика поезій - це особиста і суспільна лірика, забарвлена національним епосом та філософськими міркуваннями. Стиль і форма поетичних творів класичні, творять контраст до сучасного модернізму.

Ред. «А»

ПРОРОЦТВО

Присвячую моїм ровесникам.

Лише осінній дощик
з осінніх хмар
буде тобі весняний дар,
як підлий демон
в душі твоїй
здіме гидкий вівар
і серце скотиться
на тротуар
під ноги людських мар,
коли розіб'єшся на греблі,
знехтувавши літар,
тоді осінній дощик
з осінніх хмар
буде тобі весняний дар
і втрапиш сенс життя
й любові чар...

Ти підеш даліше
байдужим кроком
з блакитних площ життя
з холодним серцем у руках.
І в серці тім нестимеш
і смутон вічний, й незабуття...
У ході тім
душа твоя зім'ята вчетверо
питатись буде:

— Хіба нема вже вороття?

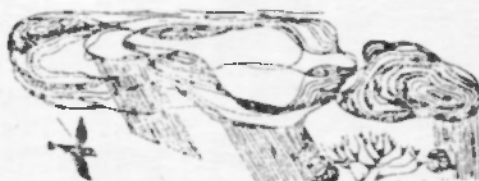
Проклявши весняну блакить,
відповіси:

— Нема!

Засмієшся відтак
гранітним сміхом,
опустившись в софі,
а сміх твій — демонське виття
й почуєш хлипання
осіннього дощу з осінніх хмар —
так хлипає загублене дитя...



Михайло Фейди і Борис А. Гралюк, це молоді українські поети в Югославії, що брали участь в Зустрічі поезії й музики Молодих - «Струни Серця», що відбулася в Руській Керестурі 2.7.72 в рамках фестивалю Культури Русинів-Українців Югославії - «Червона Ружа 1972». Михайло Фейди одержав другу Нагороду Жюрі, а Борис А. Гралюк одержав Нагороду Найкращого Рецитатора. Інші учасники виступали на мові діяленту - українсько-хорватсько-сербської мішанини.



ТУТ МОЇ МЕРТВІ

І ви крізь гета і гоніння пронесли
святість цю в серцях.

Анастасія Діденко — «Ізраїльтянам»



Тут мої мертві, повторював не раз один ширий поет.
тут і я пальці свої зарію

глибоко в землю, бо мушу, мушу знайти
своє коріння, бодай в чорному попелі
і обгородити зеленим полотом.

Не дам щоб слід топтаний далі топтався,
не дам кров своїх пролиту вітрам на глум,
не дам, не дам на них.

І як є хтось, хто розуміє,
як є хтось, хто хоче зрозуміти

ТИХ

що віра в надію була їх правда

ТИХ

що любили південнослав'янського брата
не раз більш ніж їх любила їхня земля

ТИХ

розіп'ятих між Карпати та Посавським краєм

ТИХ

вислухайте,

вислухайте їх мовчання.

Слухайте мову, якою говорю

— Вони так говорили,

Душу, якою ридаю

— Вони зі мною ридають,

Губи, якими шепочу

— то Вони шепочуть... Біль розбудивсь,

кров моя і мої кості дума і думка

тіло рветься, болить і болить...

Та й Вони колись тут були і їхні надії

закрила тут земля,

кров і Кров їхньої крові осталась тут —

ніколи не любили, як тоді

і не ненавиділи.

Слухайте їх біль з моєї крові,
їх неміч, що силу дає,
їх, що впали
по вулицях, берегах, тюрмах,
їх що падали для гір, дубів, недопалених хат,
їх, яких рідкий слід щось подібне до Хреста
або пожевшла зірка по невідомих кутках,
їх, яких рідкий слід по кладовищах,
їх -
їх кидаєте в забуття

... Боровся той русин,
боронився той русин, рутен Галичан,
і ще в одній землі українець воював
і падав, падав.

Ніхто й ніхто не жалів
бо він слов'ян, як інші слов'яни
бо церква його православна,
бо визнає папу,
бо хитрий мов жид,
бо з народом, він партизан,
боронився і падав
від угорців,

ушастів, четників,
від черкесів, німців,
від... пекла, неба, землі
... бо любив і боронив землю ту
тверду під собою
і небо над собою.

Вели його перед мури казamatів
і його трупами повнили ями, сумні води дарували
земний спокій,

руки його відпочивали голодні по колючих дротах
чекаючи безнадійні з печів смерті.

Вішали його по сливах власних,
по стовпах телеграфічних над хатнім порогом
— хату запалили.

І його вбивали, мучили, били,
добивали але не вбили.

Він боровся і боронив,
бо любив

і вірив в надію південнослов'янського брата
не раз більше ніж його раз любила його Руська земля.
Віра в правду,
віра в надію,
віра у віру,
віра в свободу була його правда.

... Тут мої мертві,
тут пальці свої рию,
не дам кров своїх пролиту вітрам на глум,
не дам, не дам на них.



ЕТЮДИ

Над річкою



Йдемо, взявшись за руки, а квітчаста зелень стежину нам мережить.

Над річкою схилилися старезні дуби.

Ніби завмерли.

Може, вони тиху думу думають.

Довговісову. Тану, як і вони.

За дубами дрімає річка й губиться ген далеко в розмайних полях.

Над прозорою водою, яка тихенько пливе в сонцевидну розвійну даль, розбіглися кучерями тонковіїні верби, й сонце розсіпалося золотом.

Ти квіточку зірвала прегарну, й голубиш устами її ніжні, м'які, мов оксамит, пелюстки.

Чудові ви обі — ти і квітка...

Шарудить весло, й човник гойдається серед річки.

Скажи мені, мила, чом у твоїх очах небо голубіє й синевіддя гойдає замріяне літечко?

Ні! Не говори...

Хай серця наші говорять.

Вони знають...

Зайчиками стрибають у проміння заходячого сонця по широкому лататті біловидних лілей.

Спроквола лягає сумерк.

Причалуємо до берега і знову йдемо густим білобереззям.

Назустріч нам сходять зіроньки. Невдовзі все небовиддя вкривається густою зоретканню.

Почепившись різними за густолісся, пнеться на небо блідолиций і зорі ловить пригорщами.

Стелиться сріблом роса.

Ніч...

Зорі...

Любов...

Збіжжям мандрує людина ...



Волошки проростають голубим квітінням серед спілого збіжжя...

Купаються вони в золотолуччях грайливого сонця, яке сміється із глибин лазурного небовиддя, а їх чашечки лоскоче хвиляста Або граються з пустотливим волоцюгою вітром, який безжурно стрибає по гребенястих хвилях споловілого моря...

Тихошелесним збіжжям мандрує людина...

Рада у ньому заховатися, втекти, згубитися від електронних машин, які м'ятежуть безжалісно людський ум. Хотіла б, щоб її думки понеслися вільно на крилах вітерця ген далено понад пшеничні поля, зелені дуги й укриті білими лілеями плеса замріяних ставків.

Їй не хочеться рватися своїм умом у безмежжя космосу, оббігати бистрою думкою астральні суцілья, та в'язати з ними матір-землицю сліпучими етерними екранами.

Лякається вона загадкового подиху вічності, яна розкриває свої двері і входить таємничо в людський світ обцілований сонцем.

Знає людина, що ножен народжений день — це новий поріг її майбуття. Він струменить життям, розквітає сподіваннями й темніє хмарами сумночолох терпінь і тихого смуту.

Їй нотить вона наче Сізіф важкий камінь на високі гору сучасного сколихненого людського буття, загуслого радарамі і склостальними спорудами з їхніми холодними мертвими очима:

Не докочує. Виприсає їй із рук важкий камінь і летить у віковичне провалля, залишаючи людині тривожний одчай і глуху розпуку.

І знову спускається людина в долину, щоб камінь свій коти на недосяжну вершину вічного буття.

Таний закон. Він топче безжалісно бентежну юність, руйнує надію і розполовинює людські серця.

Квітнє, волошки, назкові квіти, серед стиглого збіжжя...

Бо сумно буде людині без вас, у безбережжі вовтузливої, багрянотрилої атомної епохи.

Сумно їй буде без ваших ніжних, блакитних очей.

Квітнє, волошки !...

Тихошелесним збіжжям мандрує людина...

«ЕВРОПЕЙСЬКА ГРУПА»

(СПОСТЕРЕЖЕННЯ І САМОКРИТИКА)

(Поч. гляд. «А» ч. 2/106)

І тут знову повертаю до відповідальності поета супроти свого народу: поет любить слово. Але він — не слуга його, він його володар (М. Рильський). Не може бути сумніву, що письменник повинен так знати свою мову і дбати про неї, як боєць — знати свою гвинтівку і за неї дбати. Тим часом — ще раз перегукуюся з підсоветською критикою — бачимо раз у раз, як письменники-поети западають у помилки проти елементарної граматики. Жах? Ні! А брак вивчення мови. Позволю собі категорично висловити своє невдоволення супроти старших, мовляв, компетентних редакторів періодичних видань, котрі в наймінімальнішому обсягу мають зв'язки з молодими літераторами, котрі потребують вивчення. Йдеться не про повторення відомих форм роботи, а про інші, нові, відповідні сучасності, й, зрозуміло, ефективні.

Входиш в літературу — то чисть черевини !!!

Ви пам'ятаєте, як наші батьки й прадіди неодмінно йшли в свіжій білій сорочці орати чи косити? Нащо б, здавалося, свіжа сорочка, коли вона за якусь годину аж димілася на плечах? Та справа тут не в одязі, а в святості до праці.

Молоді літератори, відчуючи передусім потребу знайти своє місце серед суспільства, відчують духовну потребу оновити закляклий світ, підриваючи старі основи та прагнучи сливе з нічого здвигнути щось життєствердне і питоме їх ідеям, а то не заживши життєвого досвіду, не вписавшись в нашої літературі. На схилі своїх літ Франко писав: «Метою моїх творів зовсім не буває саме розкривання ненормальностей життя, але поперед усього віднаходження поезії й краси в тім нормальнім життю, яке складається в людей різних верств, і віднаходження поривів та змагань до поправки того життя». Скоріше, як оновити життя, треба його поправити, пізнати до кореня його злидні, його пороки та пістряки. Правда, друзі, снажете, як Кость Гордієнко, що утвердилася думка ще одна — що часом селописцям загрожує патріярхальщина. Звичайно романтизація старовини, часом повторних традицій і звичаїв минувшини — явище нездорове, кволе і дивне. Але ми схилиємо голову перед минувиною, перед невмирущою пісенною давниною хай з плачем... хай з жалями. У нужді і горі наш народ зберіг духовну велич, красу слова і пісні. Це зовсім не означає, що добившись і заживши достат-

нів, він пориває з минувиною — інакше він стає потворою. Для того нам потрібно людей-поетів свідомих свого творчого авторитетного слова. Та ж заслухуйтеся, друзі, словам Михайла Осадчого в його «Більмі» — «...якби в нас пересадили стільки інтелекції, як у вас на Україні тільки в 1965 році, то в нас не було б нічого», каже Алі. Ми не можемо бути безгласними тоді, коли в краю за одне слово платять килькарічними засланнями. Я говорю тут про слово, яке мають уповновартіснити узлободенщити наші молоді поети в діаспорі. Жиди і греки через поезію і пісню заволоділи сьогодні Західну Європу, бо вони, передусім греки, знають добре, що людина широкого мистецького кругозору, сміливої політичної думки, активної волелюбної акції — творець усього прекрасного та демократичного на землі.

Правда, молоді поети в меншій чи більшій мірі дивляться на друзів з України. І проблеми української ідентичности, хоч їх суцільно не тривожать, та все-таки проводять до великих сумнівів. Вистачить їм прочитати в «Більмі», що «найзлочинніший народ у світі — українці», і докажуть може, що на «березі не можна сушити онучі, бо вони їй не пасують»!

Створено- «Європейську Групу» — вітрило піднято! А пам'ятаєте ще не таке давнє? — як творилися письменницькі організації «Плуг», «Гарт», «ВАПЛІТЕ», «Аспіс» (далі «Ланка», пізніше «МАРС»), не говорячи вже про контрударні сили Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників і так далі? Вони творилися в часі відлиги, в часі т.зв. «Українізації», тобто створення можливости ширшої культурної національної праці. Всі вони були керовані високої художньої та політичної думки аніматорами-речниками і діяли методами масової роботи. Були конфлікти та ганебні дискримінації не з конкуренцій, а з гасел політичних директив: «боротьба з поневоленням Москви», «тема наша — батьківщина», «боротьба проти просвіти, як символу провінційальної обмежености та літературного масовізму», «геть від Москви», «курс на Європу», «месіянстична роля України на чолі азійського ренесансу». Також і ми шунаймо творчих конфліктів в душі політичного засягу та естетичної літературної вартости, а не особистих амбіцій, докоряючи друг другові нещирі ангажованість. І тут треба числитися із всіми існуючими українськими партіями в еміграції та організаціями. Щоправда, понині ми жодної підтримки не одержали від будь-кого. Розголюшували ми самі себе. Треба було гримати п'ястуком, щоб кілька віршів видрукувати. Однак, не думаймо собі, щоб так легко стати літератором. Треба скоріше свого навчитися, ім'я собі здобути, стаючи навіть авторитетом. А як з літературною критикою про молоді поезії в Європі? Фіра з лоперченим маном!!! За виїмком кількох одиниць, про молоді поезії в Західній Європі ніде і чутки не було. Мені самому, панове критики, довелося створювати конфлікти, щоб про неї писалось. Однак, друзі, ви суггерували мені відректися авторства моїх поезій та літературних статей, не думайте, що тут радянщина. Я готовіший відректися свого імени та прізвища, як творчости. Можна

вибрати матір і дружину, вибрати не можна тільки батьківщину! — писав Симоненко.

«Європейська Група» може на сучасне тільки вдержатися та устійнитися на періодичних виданнях української преси, бо сама не має власних засобів. Не знаю, чи — наприклад — «Визвольний Шлях» далі друкуватиме молоді творчість. Покищо це виглядає безвихідно. Молоді нарікають, — є з чого! Причина в тому, що базуючися на підставі моїх статей, тема котрих — українізація тематики, не знаходить об'ємнішого відгукну в поезіях членів першньої «Європейської Групи». Я обстоюю совершенно право молодих охопити всі літературні секції журналів та часописів, щоб у них друкувати свою творчість. Бо це не жодна штука друкувати матеріали самвидавівського «Вісника» тоді, коли молоді поети самі пропонуються із свіжою творчістю, злободенною по їх світобаченню. Нам треба на сучасне якнайінтенсивніше друкувати, проявляти молоді поезію, піддержувати її — інакше вона сама несвідомо і незлочи́нно відійде, відчужиться навіть. Так, панове редактори! Лишіть місце молодим надійним силам, бо інакше вони пропадуть. Вашою пасивністю до молоді творчості ви її напризволяще полишите, так як виступали активно проти шестидесятників Микола Шеремета, Михайло Чабанівський, Платон Воронько та Павло Тичина. Молоді поети хочуть і домагаються, щоб критики зацікавилися ними так, як бувший секретар СПУ Олесь Гончар, Андрій Малишко. Іван Дзюба, Іван Бойчак тощо заінтересувалися голосом молодих шестидесятників.

В 1962 році Гончар писав в «Літературній Газеті»: «Хорошу справу зробила «Літературна Газета», сміливо надавши свої сторінки молодим, добре діло зробила поетична секція, широко обговоривши молоді поезію»; в тій же газеті в 1963 році Малишко — «Молоде і талановите треба любовно доглядати»; Дзюба — «Молоді поети — люди значної культури... але треба сказати, що в нас є багато гарних поетів, але мало гарних віршів»; Бойчак — «Можливо сьогоднішні молоді поети і не стануть художньо-поетичними і духовними речниками нашої епохи, володарями її дум, але вже й сьогодні здобутки молоді поезії стають помітним чинником духовного життя народу». Може старші скажуть так, як писав в московській «Літературной Газеті» П. Антокольский — «в нашу поезію входить нове покоління, котре здається досвідченим, дорослим, мало не підстрикуватим («умудренным»), он як воно швидко робиться!». То вони нічого не докажуть, а може тільки порадять глипнути до Драчевого «Ножа в Сонці» — «Навіщо я? Куди моя дорога?». Щоправда, «Європейська Група» вважає «дорогу» — «шлях» — «путь» в смислі духовного покликання поета шаблонним висловом нашого еміграційного постою. Вона воліє почути від старшого — від широго серця вітаю вас і бажаю щасливої праці, яка неможлива не тільки без вивчення культурної спадщини, а й без глибокої пошани до неї.

Мені здається, що на проломі 1969 та 1970 років літературні цехи українських журналів та газет бажали видвинути молоді

поезію в Західній Європі національного штампі з творчістю національного засягу. І чуť це чи й не вдалось. Але молоді це дуже характерно відчули. Відчули, що дедалі зближуються і взаємозбагачуються еміграційно-суспільна та «поетична» — професійна творчість. І тут пригадується нам те, що Рильський писав колись: «Навіщо протиставляти народну творчість професійній творчості?». Молоді поети, не успадкувавши достеменно літературну творчість українського народу, ототожнили історіософічно-тематичну поезію із професійною, так би мовити, ангажованою. А то й скажуть ще: «Ади, Любку, Франко, Л. Українка, Павло Грабовський та Кочубинський так гостро нападали на епігонство і хуторянство. Вони, прецінь вклинали до нових горизонтів та нового стилю.» Добре, друзі, але ж ви маєте також і своїх тотемів-шестидесятників: їм ви народолобної поезії чи вареництва не закинете, бо вас змалку учили в Шевченка... і Симоненка, а вони, як і ви, любили лузати насіння, закушувати огірком чи запивати сивухою. І це якраз ті, котрі мають ті самі святощі, що ви, пишуть — «заклинайте до поновлення давніх обрядів, проголошуйте бабусині афоризми чи самозрозумілу, елементарну, хоч і невідомо кому тепер адресовану мораль на взірць!» справжня людина не стане ходити розфуфреною в будень, коли всі трудяться» (Є. Доломан). Скажете напевно словами Рильського, чи варто саме в такому моралізованні бачити своє письменницьке поклонання. Чи є підстави розкошувати в ілюзіях, буцім то саме такими ідеалами та думками можна збагатити сучасну українську літературу, вести її навстріч життю, на сцену світової культури? І хіба це саме те, найбільше зараз болить народові, і хіба саме в такий спосіб письменник найчесніше служить своєму народові? А я вам, слово честі, скажу, що в сучасному світі є багато більше проблем, дошкульніших тривог. Ви тепер — члени «Європейської Групи». «Європейської Групи». Хочете жити тільки сучасним? — вам ніхто не боронить. Але цікавтеся проблемами української літератури на еміграції та в Україні. Не обдурюйте самих себе, що, знаючи «Заповіт» Шевченка, знаєте (не говорю про тих поетів, які сліdkать за літературними процесами) чесно і справедливо тривожитися питаннями національних позицій волелюбного слова, його державности та суверенности, його обопільности діалогу з друзями в Україні. У відкритій відповіді Романа Рахманного поетові Дмитрові Павличку ясновидно, що «хоча в нас усіх батьківщина одна — Україна, рідко хто з авторів бере на увагу те, що мовить партнер «з того боку».

Творімо — ще раз повторюю — конфлікти варті уваги та критики. Якщо — наприклад — «Європейська Група» закидає мені штучарства та позієробки, то вона нічого тим не докаже. Адже Ліні Костенко безпомічний радянський критик Іванисенко закидав «формалізм» тоді, коли Тичина рефренував: «З усією суворістю, з усією гострістю ми мусимо зробити застереження тим поетам, які замість того, щоб виносити нашу поезію на верхів'я, ще й досі займаються трюнатством, акробатикою». Трюкатства можна закинути поетові, але я вважаю за найбезглуздіший еверест під-

лости занидати нещирість та брехню із самим собою. Знаєте, друзі, ви любите Симоненка, — то читайте уважно його щоденник. Вісімнадцятого вересня 1962-го року він писав: «Найстрашніше — навчився бути нещирим. Брехня — мабуть моя професія». Після Симоненка є три категорії брехунів: одні брешуть, щоб мати з того матеріальну чи моральну вигоду, другі брешуть, аби брехати, а треті брешуть, щоб служити брехні як мистецтву... Ці останні видавалися Василеві Симоненкові благородними. Вони — резерв літератури. Без них нудно було б жити, без них правда і стала б кучою... Благородна брехня возвеличує правду. А це писав Симоненко, якого тут вважають божком. Сиромий двадцятивосьмилітній Симоненко зачислав себе до цієї третьої категорії брехунів. Однак, ми надто молодосвідчені і малопережиті, щоб — думаю — зачислити декого з нас до цієї категорії, бо справа поетичного росту молодої людини подосі в еміграції була пекучою, — бо — воістину — молодих сил чимало використано для певних цілей, і для того поетичний і духовний ріст поета не знісся до благородних висот, а загруз. Та, пробі, не кричить, поки не сіли: сьогодні видати книгу поезій — річ не легка, навіть, коли і вартісна. Якщо мені СУБ видав збірну «Туга за Україною», то не тому, що я був нещирий та нечесний з самим собою — ні! — а для того, що твір був сучасний та злободенний і (даруйте мені за автопричіпку) що, «читаючи цю збірну, мається враження, що автор дві години вперед між своїми ровесниками та сучасниками» (о. д-р. І. Тилявський, передмова до книжки).

Може запитаетеся в чому полягає моя автокритика. Моєї автокритики дехто з «Європейської Групи», видно, домагався. Я можу перед дев'яти музами виблукати всяке фальшивство та облуду, та перед своєю духовою батьківщиною цього не можу. Вважаю за найбезсовісніший національний злочин оплювати свого товариша по перу за те, що писав поезії з ідейним національним змістом і духом. Це я вважаю за еверест підлости, за зухвальство та просто мрянобізм. Однак, вдячний за слухні зауваги, котрі мені дали до розуміння, що на тепер до «Європейської Групи» належати не можу.

Кінчаючи отих кілька окрасців думок, я хочу ще раз підкреслити, що я зовсім не збирався реферувати зміст нарад «Європейської Групи», проведеної цієї весни на Франкополі. Мої спостереження, не образили, сподіваюся, нікого.

Прошаючися з Вами, дорогі друзі, залишу свої сподівання з приводу створення «Європейської Групи» словами та думками Ярослава Василюка:

«Думаю, що спільно можемо відчутти у кожного з нас живий пульс нашої Батьківщини та розпочати довгий хід у святиню нашої культури та традиції. Отже, думаю, що слід нам усім бути свідомим, що культура України — це танок частина світової культури. Нехай в нас зажевріє вогонь національного відродження, яке розпочалося в Україні у шестидесятих роках.»

Не забувайте одного! — «Входиш у літературу — чисть черевини!».

Наука · Культура · Мистецтво

КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Борис Антоненко-Давидович

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Заступник і замісник

Ці слова часто плутають. Наприклад, читаємо в однім наказі: «На час моєї відсутності призначаю своїм заступником тов. Педашенна,» — а тут саме слід було б написати замісником, щоб «тим, хто працюватиме замість мене». В іншій фразі, узятій із сучасного художнього твору, бачимо протилежне: «Комісаром у тебе буде Яременко, а замісником Новиков», — тимчасом як тут саме було б на місці слово заступник, щобто «людина, що заступає начальника, командира чи взагалі керівника в певній галузі або на якійсь ділянці роботи постійно»:

Від цього творяться й назви посад: заступник директора, заступник прокурора тощо, де мають на увазі працівників, що виконують певну службову функцію постійно, а не тимчасово, як замісник директора, замісник командира та ін.

Іменник заступник може бути синонімом і до слова захисник: «Не кажи мені нічого за нього. Є і без тебе ті заступники, є що мені ним уха опротурчали» (П. Мирний).

Захист і оборона

Останнім часом слово захист і похідні від нього захисник, захищати стали виживати слова оборона, оборонець, оборонний, обороняти. Незважаючи на значеннєву схожість, ці слова, якщо пильно придивитися до клясичних зразків і народної мови, мають деяку нюансову різницю. Візьмімо такі речення: «Перші краплі дощу... змусили мене озирнутися навкруги, пошукати певного захисту від зливи» (М. Коцюбинський), «Нема соломи, то нема чим хату захистити від холоду» (з живих уст); «Росла в гаю конвалія під дубом висоним, захищалась від негоди під віттям широким» (Л. Українка). У цих реченнях слова захист, захищати,

захищатися стоять тому, що йдеться про потребу обійти прикру або ворожу дію когось чи чогось, створити їй перешкоду або захист від неї. Особливо це яскраво можна бачити у фразі «Гори, що роблять кораблям захист од бурі» (Словник Б. Грінченка). Це стверджують і такі слова, як захищ — тимчасова прибудова з соломи або очерету до хати замість сіней, хист — огорожа з пруття або хмизу в пасічників та мисливців. Уживають слова захист і в розумінні «охорона, протенція»: «Де ж бідній удові захисту шукати проти такого напасника!» (з живих уст).

Коли мовиться про потребу застосувати фізичну силу або зброю, тоді не обійтися без слів оборона, оборонець, обороняти (боронити), оборонятися: «Оборона Буші» (М. Старицький); «Сорона в ворони просить оборони» (М. Номис), «З оборонцями ладу старого бій усісвітній, останній кипить» (переклад «Робітничої Марсельєзи»); Боронив я свою Україну, не лякався я злих ворогів» (пісня); «Алі оборонявся» (М. Коцюбинський).

Трапляються випадки, коли слова обох цих груп будуть слухні в одній фразі, наприклад: «Люди з околиць кинулись до фортеці, шунаючи захисту, але, поки оборонці завзято стримували ворога, що обложив їх звідусіль, багато хто в фортеці помер від голоду й спраги».

Із сказаного випливає, що прагнучи використати все багатство нашої мови, треба не забувати й слів цієї другої групи й казати, наприклад: «Обов'язком кожного громадянина є боронити (або обороняти, тільки — не захищати!) свою Батьківщину».

Землеробство, хліборобство, рільництво, обробіток (обробка) землі

На табличках, на штампах і печатках, у діловому листуванні й на сторінках періодичних видань ми читаємо слова землероб, землеробство, землеробський, але цих слів не знайдемо в нашій класичній літературі та фольклорі, не чуємо щось і в живій народній мові. Чому? Тому що ці штучні слова мають поряд себе давні українські, які цілком відповідають російським земледелец, земледелие, земледельческий, а саме: хлібороб, рільник, ратай, хліборобство, рільництво, хліборобський, рільничий. Наведемо приклади з класики й живої народної мови: «Масюк любив хліборобство» (І. Нечуй-Левицький); «Мій батько з діда-прадіда хлібороб, любив землю, з землі й жив» (із живих уст); «Чекає ратай, паруючи, чорнозем» (Рильський); «Ниво неорана, ниво несіяна... де твої ратаї? Де твої сіячі?» (М. Чернявський); «Дитина без школи, що рільник без поля» (Ю. Федькович).

До того ж, слова землероб, землеробство створено невдало з двох складових частин — іменника земля й дієслова робити, тим часом як тут, коли навіть визнати потребу створення нового сло-

ва, силід було б узяти дієслово обробляти, адже землероб не робить землю, як то виходить за аналогією з словами бракороб (той, що робить бран), дармороб (той, що робить дарма), а обробляє землю. Тим то ці терміни, створені всупереч законам українського словотвору, так важко прищепити в живому мовленні. Водночас українське слово хлібороб не тільки й далі живе в устах народу, але його вподобали й освоїли в своїй мові росіяни (хлебороб, а також хлопкороб тощо).

Творці й прибічники слів землероб, землеробство, не заперечуючи, що, коли йдеться про вирощування хлібів, краще користуватись іменниками хлібороб, хліборобство, запитують: а як же обійтись без слова землеробство, коли маємо діло з вирощуванням технічних культур? Є ж бо країни, де хліба не сіють. Відповідь на це дає наш Українсько-російський словник АН УРСР, пояснюючи значення слова рільництво: 1) полеводство, 2) земледелие, — і наводить слушну ілюстрацію: «... прогрес техніки в сільському господарстві виявляється по-різному, залежно від системи сільського господарства, залежно від системи рільництва».

На жаль широко зживане в нашій поезії слово ратай майже зникло з сьогоденського вжитку.

З метою чи без мети?

Від вислову з метою рябіють сторінки газетних інформацій, статей і фейлетонів. Ось кілька зразків з того потоку, який ми спостерігаємо щодня в друку й з уст: «З метою біологічної ізоляції, щоб уникнути можливого поширення місячних мікроорганізмів, космонавтів помістили в спеціальний «фургон», де вони пройдуть тривалий карантин»; «З метою виявлення жанрових особливостей цього твору, надіслали його на кваліфіковану експертизу».

Словом мета послуговувалася й послугується наша література, щоб передати важливе життєве завдання або ідейне спрямування людини «Очевидячки, досягла до своєї мети» (І. Нечуй-Левицький); «О, бідний той, хто крізь завої сині іде самотньо, мовчки, без мети» (М. Рильський). У народній мові це слово трапляється далеко рідше, наприклад, у вислові «на близьку мету», що означає — на близьку віддаль.

Яку ж мету, цебто важливе життєве завдання або ідейне спрямування, вбачали автори наведених напочатку газетних фраз? Тут, як і в багатьох інших подібних випадках, нема ніякої мети, а тому й треба було написати: «Для біологічної ізоляції, щоб уникнути...» «Щоб виявити жанрові особливості цього твору...».

З цього, звісно, не слід думати, що слова мета треба уникати в практичному вжитку, приміром, у таких висловах, як поставити собі за мету, мати на меті тощо. Йдеться лише про те, щоб не обертати вислів з метою в той прикрий нанцеляризм, який не допомагає зрозуміти написане, а тільки паразитує в тексті, профануючи гарне слово мета.

Знання й знаття

«Йому самому ще не вистачає знаття, а він хоче повчати інших», — читаємо в одному сучасному оповіданні, де автор, мабуть, уважав, що слова знання й знаття є синоніми, і помилково написав знаття замість знання. Ці слова, хоч і дуже подібні одне до одного, виявляють певну різницю. Слово знаття звичайно заступає дієслово знати: «Якби знаття, що в кума пиття, то б і дітей забрав» (М. Номис); «Якби знаття, що прийде підмога, — можна було прорватися» (Ю. Яновський); слово ж знання означає сукупність відомостей про щось: «І жадібно знання вона пила» (Б. Грінченко).

Інтерес і цікавість

Слово інтерес має насамперед значення «користь, зиск»: «Фактор за малий інтерес робить усі ваші доручення» (Словник за редакцією А. Кримського); «А мені в тому ділі нема ніякого інтересу» (з живих уст). Від цього походять вислови: пильнувати свого інтересу, дбати про свій інтерес, у спільних інтересах, класові інтереси. До речі, російському вислову «остатиться при пиковом интересе» відповідає український лишитись ні з чим.

Деякі сучасні наші письменники поширюють значеннєву функцію слова інтерес, надаючи йому поняття цікавості: «З особливим інтересом поставилися товариші до цієї розповіді» Навряд чи є потреба в поширенні значення цього слова, бо український іменник цікавість, прикметник цікавий, прислівник цікаво цілком відповідають російським словам інтерес, любопытство, интересный, любопытный, интересно, любопытно: «Почала я з цікавістю читати газету» (О. Пчілка); «Ти б мені розказав хоч для однієї цікавості» (І. Нечуй-Левицький); «Мене аж з'їдає цікавість: звідки мене може знати Марина?» (І. Вільде).

Прислівник цікаво, котрий звичайно стоїть у фразі з якимось іменником чи займенником у давальному відмінку (мені, тобі, йому, їй, нам, вам), має паралельну конструкцію, що складається з іменника чи займенника в називному відмінку й прикметника цікавий: «Тарасові цікаво було дізнатися, що саме зробив для старичка Щепкін» (О. Іваненко); «Цікавий я знати, хтс мене прийняв би» (Л. Українка).



КИЇВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ТЕМАТИЧНИХ КИЛИМІВ

В. Попович.

Килимарство в Україні є відоме від історичних часів. Документи з ниякої доби згадують про килими, а археологічні знахідки підтверджують писані відомості, але чи ці килими були місцевої роботи чи імпортовані — цього не знаємо, хоч треба догадуватися, що були такі й такі.

Перші певні вістки про українське виробництво килимів походять з XVI ст. Від цього часу вироби килимів сильно поширилися на всіх майже українських землях і килим став не лише предметом домашнього вжитку, але й товаром на експорт до сусідних країв (Росія й Польща не мали тоді своїх власних килимів, лише ввозили чужі).

Найбільшого розвитку досягло українське килимарство в XVIII ст. Історики торгівлі пишуть, що при кінці XVIII ст. в самій лише Харківщині продуковано 26.000 килимів річно. Килими були одним із головних товарів експорту з України (пшениця, горілка, тютюн, мід і килими), а на одному ярмарку св.Іллі в Полтаві зінківські килимари продавали щорозу дві-три тисячі килимів.



МАЙСТРИ ТКАЦЬКОГО МИСТЕЦТВА. КИЇВ — 1930 рр



В ТНАЦЬНІЙ МАЙСТЕРНІ, КИЇВ — 1930 рр.

Килими мали різне примінення й залежно від цього носили відповідні назви: ліжники — служили до накривання ліжон, полавочники — для накривання лавон і столів, коври — для прикраси стін і долівок. Були навіть «весільні килими» в церкві, на яких молоді пари вінчалися, були теж «потрумники», якими накривали трумни під час похоронів.

Виробництво килимів було організоване по всіх областях України, а найбільше в Полтавщині й Чернігівщині (Миргород, Зіньків, Решетилівка, Дігтярі, Скобці, Омешівка, Кролевець). В Київщині були відомі майстерні — в самому Києві у монастирі Печерської Лаври, в Оленівці і в Зозові, на Поділлі — Вікно, Клембівка й Товсте, в Галичині — Глиняни, а на Гуцульщині — Косів.

Під оглядом композиційних зорів українські килими можна поділити на дві основні групи — одна з рослинним, а друга з геометричним орнаментом. Рослинний орнамент переважає на Полтавщині й Київщині, а геометричний на Поділлі й на Гуцульщині.

Виробництвом килимів займалися місцеві люди по селах і містечках. Вони черпали зори й кольори з виробів льонального народного мистецтва. Були місцевості, в яких 50-80 родин займалися виключно килимарством.

Великих майстерень по містах, як це було в Західній Європі (Франція — Обюссон, Ліон, Савонері, Бельгія — Брюссель і Турне, Італія — Мілян), які виробляли тематичні килими великих розмірів (так звані гобелени) зі зображенням історичних подій та різних сцен з життя, чи з літератури, у нас не було. На такі великі й коштовні гобелени треба було дуже багатих замовців, яки-



«ОСІНЬ». ГОБЕЛЕН. КИЇВ, 1935 р. (ПРОЄКТ М. ДЕРЕГУСА)

багато великих церков, прикрашених дорогоцінними іконостасами, розбудовано шкільництво, розвинено видавничу діяльність, але до продукції власних гобеленів не дійшло, хоч матеріяльні дані на це і свої мистці були і діяли в країні численні килимарські робітні... Не було організаторів, бо не було тоді потреби на такі кошовні речі.

Українські тематичні килими (гобелени) почали виробляти щойно в 1930-их роках у Києві. Тоді запросили до Києва найкращих килимарниць з Решетилівки, Скопців і Дігтярів, які мали досвід у килимарницькій праці. Проекти гобеленів рисували Київські мистці: Михайло Дерегус, Василь Касіян, Анатоль Петрицький, М. Роницький, Василь Седляр, Іван Падалка, Г. Пустовійт, М. Міщенко і Д. Шавикін. Більшість тематичних килимів Київської робітні представляли советських діячів — Сталіна (про самого Сталіна було кілька різних зразків!), Ворошилова, Червону Армію — і були вони призначені для декорації державних будинків.

Та були теж килими зі сценами з життя українського народу. Тут репродукуємо два такі гобелени — «Літо» й «Осінь», виготовлених у Києві в 1935 році за проєктами відомого мистця Михайла Дерегуса.

«Літо» представляє чотири сільські жінки, які йдуть з граблями в поле. В одному куті видно будяк і куш рожі, а в другому видно поле з копицями сіна. Сюжет ніби банальний, але композиція вийшла монументальна з легким рисунком. Постаті поведуться свobodно й гідно і цілість килима робить приємне й гарне враження. Килим має береги прикрашені доріжкою (каймою) з розлинним ритмічним орнаментом, таким типовим для багатьох українських килимів.

«ЛІТО». ГОБЕЛЕН. НИВ, 1935 р. (ПРОЄКТ М. ДЕРЕГУСА)



ми були на Заході королі, князі, кардинали чи багаті монастирі, а також треба було великих палат і соборів, щоб такі гобелени примістити. У нас не було ні великих багатіїв ні простірних палат, а крім цього часи в Україні були часто неспокійні й воєнні і на якусь довготривалу й складну творчу працю в одній галузі (ще до того предметів люксову) не було догідних умовин. Щоправда, такі майстерні тематичних нилимів могли постати за Гетьманщини (друга половина XVII – початок XVIII ст.) але період української козацької державности був закороткий для всебічного й повного розквіту матеріяльної культури. Тоді збудовано у нас



С. ШАБАТУРА. І. П. Котляревський. Київ, 1989.

«Осінь» — на цьому, горизонтальної форми, килимі видно чотири сильних і здорових українських жінок з повними кошиками різних овочів — плодів багатой землі. Композиція цікава й модерна, добре зрівноважена зі смілим рисунком і декоративним охопленням цілої площі. При виконанні килиму зайшли малі недотягнення в рисунку облич і ніг жінок, але і в такому вигляді він має беззаперечну красу й мистецьку вартість.

Більше дбайливо були зроблені килими з «батьком народів» Сталіном, які, мабуть, щезли, або зложено їх у підвалах музеїв в часі короткотривалої боротьби з «культуом особи».

В Україні чимало мистців тепер проєктують тематичні килими. Поміщуємо тут одну репродукцію сучасного львівського гобелена «Іван Котляревський» з 1969 року роботи мистця Степанії Шабатура, арештованої у січні 1972 року.

На еміграції лише мистець Олекса Грищенко запроєктував два великі тематичні килими — «Кань» і «Країна басків», та лише перший з них був зреалізований у славній французькій майстерні Обюссон є чотирьох примірниках (один з них зберігається в Музею Модерного Мистецтва в Парижі). Останньо пробує працювати для килимів малярна й керамістка Ярослава Геруляк в Америці.



Виховники

Проф. Р. Драган

ГЕРОЇЗМ

Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть,
Що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт.
І. Франко

ЗАГАЛЬНЕ

Годі подумати про життя без героїзму. Культ героїв, це віддих кожного суспільства. Без героїв нема прогресу, нема традиції, нема ідейних вартостей, які є змістом і напрямом нашого життя. Герої ведуть перед у нашому думанні, штовхають нас до цільової дії, до творчих зусиль, дають своїм прикладом орієнтацію в складних обставинах і будять ентузіазм на нашій життєвій дорозі. Американський філософ Емерсон сказав: «Ніщо великого не було будьколи досягнене без ентузіазму». Герої повчають, одо-брюють, або й засуджують наші вчинки й нашу кожночасну поведінку. Нації народжувались і виростили слідами своїх героїв, великих і незвичайних людей, пробудителів, пророків, творців, лідерів і організаторів, воїнів, політиків і стратегів, науковців, теологів і маленьких, тихих героїв, які йшли вслід великих, ба на-віть пересічних людей, які в незвичайних обставинах ставали не-пересічними, або героями.

Герої, це славні люди в своєму часі. Одні залишаються славними на завжди, інші попадають у непам'ять, або просто зне-цінюються. Є вартості вічні, як любов до Бога і батьківщини, але є й вартості хвиливі, потрібні для реалізації якогось окремого завдання. Історія світу це історія славних і великих людей і героїв. Герой не мусить бути великою людиною, щоби бути славним. Навіть якась одна особлива риса характеру чи інтелекту може зробити когось героєм. Герої великі чи малі, це дуже корисне товариство, бо є кого наслідувати й перевіря-ти себе самого. Без провідних людей, які є нашими героями, нам було б неможливо розв'язати проблеми нашого призначен-ня, нашого обов'язку, відношення до суспільства, до батьківщи-ни й до всіх проблем життя.

Ми вчимося й діємо. І кожна вдумлива людина має своїх героїв, які йому допомагають і героїв ми підбираємо собі з різних ділянок, відповідно до того, яка ділянка нам близька і якими дорогими нас життя поправило. Наш науковець і критик

В. Державин сказав : «Найвище, чого людина може досягти, є героїчне життя». Хто цікавиться історією, тому подобаються історичні герої. Такі постаті як Цезар, Александер Манедонський, Наполеон, Мазепа чи Коновалець залишаються нам у пам'яті ще зі шкільної лавки, а пізніше, коли дозріваємо, ми розуміння цих постатей поглиблюємо. Виростаючи нам може більш подобатись герой думки, мистецтва, науки, чи літератури. Закарбовуємо теж у пам'яті героїв зла і перверсії, які теж потрібні нам, як осторога в вирішальні хвилини.

Герой звичайно оточений престижем, який залежить від обставин і часу. Коли для великої маси німців Гітлер був героєм, то сьогодні він залишився тільки первертом і злочинцем. Також Наполеона називав Гегель «душею світу на коні», але з цієї «душі світу» залишилась сьогодні тільки пам'ять. В Сов'єтах роздмухують славу всяких «стаханівців», тоді коли це звичайна на-торга й рабство. Навіть із Леніна зробили штучного божка-героя, бо без такого московська імперія не змогла б удержатись. Василь Симоненко сказав дуже гарно:

Мало великим себе уявляти,
Треба великим бути.

Отже, як бачимо, герої можуть бути позитивні, або дуже навіть негативні і шкідливі. Особливо в політиці висуваяться в перші ряди, або й на лідерів, не завжди вартісні одиниці. Іноді вони такої шкоди нароблять, що цілі сторіччя минають, щоб це забути, або направити. Нерона і Сталіна хіба ніколи історія не забуде. Джінгіс-Хан міг бути дуже добрим полководцем, але морально це був жадливий горлоріз і садист. Наша талановита поетеса Ліна Костенко каже :

Мужність не дається на пронат.
Не була баронко барикад.

Позитивний герой мусить мати якісь особливі дарування природи, вищий інтелект, силу візії, інтуїції, думки, знання життя, чи силу характеру. Хоч може трапитись і пересічна людина, яка записалась в історію людства чи народу якоюсь одною особливою прикметою чи вчинком. Про Кожум'яку знаємо, що був тільки дуже сильний, а Вінкельрід, швайцарський герой, в бою виявив особливу відвагу й посвяту, бо віддав своє життя, зібравши списи цілої фаланги ворогів на себе. Все ж таки герой мусить бути ширший і дуже маркантний своєю поведінкою.

Дуже часто героїчний вчинок обмежений часом, або епохою і в іншу епоху він неможливий. Якби Ньютон вродився в 6-му сторіччі, то напевно не відкрив би своїх законів космічних, бо наука стояла тоді низько. Але те, що він зробив у свій час, має величезне значення сьогодні і для всього майбутнього. Знову ж відкриття Колумба і Де Гама були історично зумовлені й ніякого особливого героїзму там не було, хіба що цікавість і сильна воля.

Відвага в бою, чи в важкій ситуації кваліфікується як героїзм. Великий володар нашої древньої Руси Володимир Мономах говорив : «Не бійтеся смерті, ні на раті, ні од звіра, але тво-

ріть мужеське діло». Бувають люди, які все життя відважні, бо такий мають характер. Інші тільки спонтанно, чимсь збуджені, виявляють відвагу. Ба є й такі, які часто після бою дістають ордери, не знаючи навіть за що. Це герої випадкові. Але пильно вчитись і здобувати успіхи в науці, це вже не випадковий героїзм, бо для цього треба завзяття і сильної волі, значить особливих прикмет, які ціхують дійсного героя. Ніколи не нарікати це теж героїзм, як н.пр. смертельно хвора людина, яка не дивлячись на своє нещастя, завжди весела. Чи знаємо слова нашої прекрасної Лесі Українки:

Я на гору круту, крем'яную,
Буду камінь тяжкий підіймать.
І несучи вагу ту страшную
Буду пісню веселу співать.

Цей, що служить своїй спільноті, не дивлячись на всякі труднощі і прикрощі, це теж герой. Бути ідеалістом і служити для величної ідеї це особливий героїзм і таких героїв нам треба побільше. Е. Шляєр каже: «Тугий ідеаліст це найшляхетніший твір природи». Той герой, хто будить у нас подив і коли так дивитись, то наслідуючи героїв, кожний з нас має завдаток на героя. Тільки не всі з нас хочуть бути героями. Є й такі, що від героїзму втікають, або ставляться до нього надто обережно. Бо ж бути відважним в бою іноді можна вважати просто глупотою. В бою треба бути не тільки відважним, але й обережним і спокійним. А бути великим героєм не кожному дане. Часто вибираємо не ту дорогу, якою треба б нам іти до цілі.

Геній це теж герой, зовсім природній, або вроджений. Це означає, що його дарування, які подивляє світ, дались йому без особливих зусиль. Ми подивляємо Данте, Шекспіра, Гете, Шевченка, Бетговена чи Айнштайна, бо їхні дарування були особливі й вони вложили дуже цінні речі в духову скарбницю людства. Платон, св. Августин, чи Кант, створили вічні вартості, хоч у свій час не мали великого впливу, ані популярності. Генії це кілометрові стовпи на дорозі прогресу і їх культурній людині треба пильно вивчати.

У нас героями позначений наш національний ріст і наша визвольна боротьба. Коли нарід в неволі, то його герої мають особливе значення. Треба постійного, ніколи не вмираючого ентузіазму в дорозі до визволення. Наші славні повстанці співали йдучи до бою:

Ми йдем вперед, за нами вітер віє
І рідні нам вклоняються жита.
Від радости аж серце мліє...
За волю смерть нам не страшна.

Героїв любить кожний нарід і вся людська культура реформується й багатіє за спонукою героїв. Англійці ще в році 991 коли Англія була в великій скруті, співали:

Хай думка буде незламнішою,
Серце завзятішим,
Відвага хай буде ще більшою
В часи, коли втрачаємо сили.

Людам скрізь потрібно доброго прикладу, без якого людство йшло б навмання. Разом із прикладом, чи взірцем, ми виробляємо собі реалістичне знання людської вдачі й людських спроможностей, щоб досягнути героїзму, або бодай іти вслід за ним.

Героїзм необов'язково хвалять, або ним захоплюються. Буває, що з нього навіть глузують, але він на цьому нічого не тратить. Його моральну вартість не знищить ніяке глузування, якщо це дійсно шляхетний героїзм. Подив, любов і наслідування героїв ніколи не вмирає і ніколи не вмире. Без героїв і героїзму життя було б порожнє, отарне і змарноване. Марія Башкірцева в «Щоденнику» пише: «Життя таке коротке, що марнувати його просто безчесно».

ПОДІЛ І КЛАСИФІКАЦІЯ ГЕРОІВ

Поділ героїв має непереможний вплив на суспільство, особливо на молодь, яка постійно шукає собі взірців до наслідування в житті. Такий поділ і оцінка в розгарі подій не завжди одначе бувають правильні і можуть мати навіть згубний вплив. Ми всі маємо неоднакові поняття про героїв, бо все залежить від нашого виховання, освіти й досвіду. Якщо б розписати анкету про якогось популярного героя, то вона могла б дати зовсім несподіваний результат. Люди хочуть знати все про героя — характер, привички, слабості, приватне життя. Але не завжди це можливе. Впрочім надто детальне знання героя може зменшити його героїзм. Мадам де Севіне сказала: «Ніхто не може бути героєм свого джури» — бо джура знає свого пана надто інтимно.

Суспільний тип, від якого сподіваються великих змін, стається анонімною абстракцією, як ось Муссоліні чи Мао. Щойно суворе життява дійсність розвіває ілюзію. Борці за волю і людські права, такі як Степан Бандера, Гарібальді чи Роберт Брюс, створюють легенду, а такі імена, як Микола Дідик і Василь Макух, які спалили себе в поневоленій Україні, хоч і невідомі, як люди, стають символом безмежної любови до рідного краю і героїчного протесту проти тиранії. Іван Котляревський в «Енеїді» сказав:

Любов к отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат.

Легенду створює біля державного мужа життява потреба народу, який мусить мати когось, на кого надіятись. Таку легенду створено кругом Чирчіля після того, як він сказав у скрутну годину: «Битись будемо до останнього й ніколи не піддаємось». Уніформна, або розгублена, маса завжди розглядається за лідерами. В організованій демократії до героїв зачисляють на базі зовнішніх познан, політичної потреби і збудженої уяви прихильників. Де Голь зайняв високий пост на манії величності і уфеначи, а Льюїс Джордж, великий різник Європи по 1-й

світ. війні, був розпусником і залишив багато дітей. Образ таких величин розвивається дуже скоро. Скандал використовують звичайно політичні противники.

Поділ героїв формує й піддержує структуру суспільства, дає їй напрям і орієнтацію. В індивідуальних випадках герої формують індивідуальність, допомагають кожному створити картину себе самого, контролювати свої імпульси й бажання, причинятись до спільної дії, вибирати професію, навіть друга чи подругу життя і підбирати собі товариство. Ось візьмим, коли хтось знайде героя-картjera в якійсь групі людей, то він туди буде себе постійно причисляти й очевидно стане картjрем. Від нас самих залежить вибирати найкращих героїв і таким чином формувати своє життя. Олег Кандиба-Ольжич сказав :

Захочеш і будеш. В людині, зятям,

Лежить невідгадана сила.

Поділ героїв дуже важливий в виховній, політичній і релігійній ділянці. Нашим героєм може бути чудовий грач у футбольних змаганнях, атлет, розумна людина, зручний оратор, блискучий мистець, поет або музик, захоплюючий артист на сцені, як був Кропивницький або Бенцаль, загальнолюблений священник душ-ластик, або добрий бесідник і організатор, за якими так пильно шукаємо в нашому громадському житті. Для учеників може бути героєм добрий учитель, для юнацтва в організації добрий виховник, для веселих людей добрий комік, як Чарлі Чаплін. Для дітей може бути героєм батько чи мати. А всі ті, що віддали життя в обороні поневоленої батьківщини, це безсмертні герої.

Очевидно, в нашому поділі на категорії треба бути дуже обережним, бо багато фальшивих героїв зустрічається на життєвій дорозі. Вони можуть бути дуже шкідливі, особливо в такому суспільстві як наше, розпорошеному в світі, в чужій і незвичайній обстановці. Я маю на думці чужих божків, збудованих на багатстві, розпусті й порожнечі життя, як різні фільмові актори, гувльіси-розтратники і авантюристи, що шукають тільки розголосу. Такі герої нам ніяк не підходять, бо ми належимо до нації найбільш прогресивної й ідейної в світі, що б'ється за справедливість і людські права не тільки для своєї нації, але і для всіх поневолених націй.

Кожна нація має свої традиції й ідеали, які в оцінці героїв забувати не можна. Коли Антін Олійник, 20 років скривавючись, боровся сам із большевизмом, то ми того роду героїзм уміємо високо цінувати, але чужинцеві буде він ледви зрозумілий. Ми шукаємо гідності, чесноти й відваги, так як це робили римляни. Наш поет Василь Пачовський в «Ладі й Марені» : каже

Переверну круті гори,
Зрушу землю, зрушу море,
А поверну мою честь !

Але в сучасному світі багато фальшу й комерційності, тобто штучної реклами і поняття честі і шляхетності дуже проржавіло.

(ДАЛІ БУДЕ)

ВИРОБЛЕННЯ ОСОБОВОСТИ

Д-р Віт. Н. Шульц, визначний психолог, автор кількох наукових праць і лектор, що прочитав понад 23000 лекцій на тему «Як розвинути свою особовість», подає для цього десять основних правил:

- Пізнавати якнайглибше самого себе, об'єктивно аналізуючи свою силу і свою слабкість.

- Вести систематично щоденник, нотуючи в ньому всі успіхи і невдачі в досягненні поставлених цілей. Час від часу переглядати цей щоденник, щоб виявляти причини наших помилок і досягнень.

- Ставити перед собою щодня якусь нову проблему і старатися знайти на неї правильну відповідь. Вроджені провідники постійно роблять так, щоб, перевіряючи себе, знаходити правильний підхід до розв'язки тієї чи іншої проблеми. Наприклад: «Як можу я виконати цю працю якнайліпше? Як можу я використати якнайбільше часу з сьогоднішнього дня?»

- Постійно вдосконалюватися в своєму фаху, шукаючи для цього нових способів і підходів. Добрий професіоналіст тяжко працює на місці своєї заробіткової праці і вдома, щоб чимраз більше збагачувати свої знання і практичну вмільість.

- Поширювати систематичне читання фахової і загальної літератури свої зацікавлення. Постійно шукати нових і цікавих ділянок знання, щоб краще розуміти себе і оточення.

- Завжди мати якесь творче побічне заняття. Відповідне «габбі» збагачуватиме ваше життя, поліпшуватиме ваш духовний стан і відсвіжуватиме ваші думки.

- Творити конструктивну атмосферу для себе, своєї родини і співпрацівників. Провідник духово зростає сам, допомагаючи зростати іншим.

- Розвивати і загострювати в собі і в інших почуття здорового гумору.

- Знаходити кожного дня час для медитацій і фантазування.

- Пам'ятати, що ваші очі і всі інші органи почуття є брамою для вашої свідомості, сумніву і розуму.



Суспільники

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУМ У КАНАДІ.

Микола Франкевич

Кожна нова зустріч з українцями має свої позитиви : будує індивідуальний національний досвід. Помимо того не є можливо по кількох днях побуту в південно-східній Канаді виробити собі повний образ про життя СУМ , хоч тих кілька днів уможливили дістати малий погляд на головні напрямні українців.

Безумовно, СУМ у Канаді — це величезна організація, мірявши європейськими континентальними категоріями, має кількох працівників, посідає великий маєток, а головне — має багато молоді, яка шукає свого місця в цій організації. Це не диво коли згадати, що в такому місті як Монреаль живе 20.000 українців, а в Торонто — 70.000.

Кожна жива організація має свої труднощі, так і СУМ. Про них тут буду писати, як їх застав в Канаді, бо вони є принципового характеру. Головна трудність — це т.зв. двонаціональність. Це також трудність цілої української еміграції в Канаді. Вона образowo представлена у формі тризуба на тлі кленового листа, що є канадійським державним гербом. Це означає інтегрування української національності у канадійську, у конкретному випадку свідомо асиміляція. Головно українські політичні та громадські керівники на це повинні звернути свою увагу, бо канадійська національність є базована на англійцях і французях : урядова мова є тільки англійська і французька, в Канаді панує їх дух і переважає їх культура, а українців вважають як другорядну етнічну меншість. На українців ця подвійна національність впливає негативно, бо вона роздвоює національну субстанцію, т.зв. національне «я». На це сьогодні у молоді видно реакцію : одні цілком відходять від українців, в других видно стесамління до ясних понять, ясних цілей. СУСК (голова Марко Бойцун) наприклад шукає розв'язки, стараючись дістати від уряду гроші на українські соціальні проекти, як нпр. організування садочків для українських дітей в далекіх закутинах Канади. В СУМ багато молодих бажає працювати у виховній або загально громадській системі. Треба розрізнити дві суттєві речі : національна приналежність, тобто національність, є одне, а державне громадянство є друге. Можна бути канадійським громадянином і користати з усіх державних прав, це творить життєву форму людини ; національність творить ядро.

Небезпека подвійної національності де факто була б усунена, наскільки б українці як третя з черги етнічна група в цей час, що називається багатокультуральним, добилася рівновартості з англійцями і французами, і українська мова на цілу Канаду стала б державною.

Життя СУМ відбувається майже виключно у молодшому і старшому юнацтві. Було приємно бачити в суботу і неділю (29-30. квітня) в Українському Домі в Торонто при Крістістріт малих сумівон і сумівців, десятки, що в одностроях бігали то з кімнат, то до кімнат, де вони писали іспити. В Монреалі тиждень пізніше відбувся апель Ю СУМ, на якому крім деяких дружинників, які прийшли або з цікавості, або як виховники, було біля 70 членів Ю СУМ. Натомість з дружинниками ще не виглядає так добре, як мало бути. Хоч у СУМ ця справа вже протягається понад чотири роки, в Канаді вона ще зовсім нова. Річно до стягу дружинників переходять в останніх роках великі десятки юнацтва, і перестають в СУМ бути активними, бо крім виховної діяльності для них немає жадної іншої програми, Що-би цьому запобігти і привернути назад хоч частину дружинників, конечно потрібно організування дружин подібного зацікавлення. Крайова Управа СУМ Канади бачить цю проблему та поширить свою діяльність на сприяння творення дружин.

Великою небезпекою спаду числа членів є політизування СУМ. Через цей факт, що в Канаді опинилося велике число українців, і існують різні політичні партії виключно з комуністичною, створилася там опінія —, що СУМ — це організація виключно тих дітей, яких батьки є у Визвольному Фронті, Ніде, ні в статуті, ні у правильниках такої передумови немає. Таке обмеження членства означає звуження до певного кола, і інсо факто шкідливе. Для нас як організації кожна українська дитина є дорога, незалежно від політичного погляду батьків; основним нашим завданням є уможливити їй поглиблення національної свідомости та створити здорову українську духову базу. Тоді вона, ставши дорослою людиною, може бути громадсько вироблена і готова, щоби національну спадщину передати своїм дітям. Ці ідеї є національні, і керівники та виховники СУМ повинні згідно з ними працювати.

Ці три труднощі є принципового характеру. Великим досягненням в Канаді є посідання власних домів та осель. (7 осель) Цей факт вказує на жертвенність та зрозуміння наших людей, хоч і є виїмки. Такі приміщення є технічним ґрунтом, на якому можна будувати сумівську працю: сходини роїв, зустрічі дружинників, і.т.д. Цей брак відчувається головно в нас у Німеччині. Кожна країна має свій вплив на українців, що там живуть. Однак ідея і організація СУМ всюди є та сама; і це є факт, який вяже сумівців по цілому світі до організації однопумців. Але СУМ як національної організації не було б потрібно, як-би він не плевав духовної повязаности з джерелом національно-го життя — з українським народом в Україні.

Деякі думки про наші проблеми в Австралії

Ждан Коломиєць
Голова КУ СУМ, Австралія

ХИБИ ЯКІ МСТЯТЬСЯ

Тижневик «Вільна Думка», що виходить в Австралії, помістив ч. 10. з 5.3.72 статтю Голови КУ СУМ, Ж. Коломийця в рубриці «Голос Молоді», де з питомою йому відвертістю автор порушує лекучі питання нашої спільноти, які існують також і в інших країнах нашої діаспори
(Ред. «Авангарду».)

Тяжко власти у найдани,
Умирати в неволі.
А ще гірше спати й спати,
І спати на волі.

Читаємо українську пресу, ходимо до українських церков, належимо до українських організацій, ходимо на імпрези, діти відвідують українські школи. З цього здається що українська еміграція в Австралії дуже активна і робить усе, щоб зберегти українську мову, релігійні обряди, звичаї, культуру і щоб новому поколінню все це передати.

Не можна цим активним людям закидати, що вони своїх обов'язків не виконують чи провадять якусь некорисну роботу. Але відверто подивімся, хто всю цю працю виконує? Так, ті самі люди, що почали її десь 20 літ тому і ще в силі її далі провадити. Рідко бачимо якісь молоді обличчя, які приєднуються до великого й корисного діла. Але бачимо часто, що старші поволі відходять і все поволі занепадає. Це видно майже у всіх ділянках нашого життя в усій Австралії.

Я сам себе питаю: де ті всі молоді патріоти, що 10 літ тому на них наше громадянство всі надії покладало, а вони були такі віддані, що навіть ніхто б не подумав, що, можливо вони зникнуть з поля українського життя, як роса на сонці. Колись всюди було їх видно в українських молодечих організаціях, а тепер навіть сліду за ними не залишилося.

Аж прикро робиться, як пригадаю слова деяких наших старших громадян: «Ой, які то гарні молоді українські патріоти! Нам таких багато більше потрібно».

А я тепер тільки можу сказати: «Ой, мої дорогенькі, як то ви у ваших оцінках помилились! Вже понад десять років пройшло, а тих «гарних молодих патріотів» ніде немає!»

Наприклад, подивімся на наші молодечі організації і подумаймо про ті тисячі юнацтва, що пройшли їхні ряди. Де ж вони поділись?

Не час щоб вони вже щось почали робити? Я певний, що наші суботні школи були б переповнені, якби всі наші діти їх відвідували. Я також певний, що ряди наших молодечих організацій помножились би, якби наша молодь думала про нашу справу.

Дуже багато пишеться про «проблеми української молоді» «завдання української молоді», «виховання української молоді» і т.п. Читаємо це і майже зі всім погоджуємось, але ніколи не подумавмо собі про тих авторів: хто вони? Чи вони в дійсності знають, про що вони пишуть? Чим вони переконані, що мають рацію? Чи вони колись наблизились до тієї молоді і в дійсності спробували щось про цю молодь довідатись і в'яснити, чому такі проблеми існують?

В багатьох випадках побачимо, що автори статей про молодь мають дуже мале поняття про неї та як до молоді підійти. Часто роблять цю велику помилку: відразу критикують молодь і готові наказувати молодому поколінню, замість зійтись з молодими людьми, поділитись думками й часами навіть вислухати їх та послухати їхніх порад.

Старше громадянство мусить визнати один факт, а саме: наша молодь виросла, виховалась і вивчилась на чужині в інакших обставинах, ніж їхні батьки, і цілком інакше думає. Їхня ментальність є австралійська, не українська. Молодь досягла в більшості вищого рівня освіти, ніж їхні батьки, і мусить в своїх дюдей мати признання за це, але чомусь не має. Тоді вона іде якраз туди, де її здобудуть, — в чуже оточення. Чи можна їм дивуватись?

Правда є та, що не цілковито в цьому вина нашого старшого громадянства, а вина також і нашої молоді — зокрема в тому, що трошки забагато тієї поваги вимагає, як вже досягне якогось рівня знання. Вона також мусить показати якусь пошану і любов до своїх батьків і до своєї рідної мови і щось із себе дати для загального українського громадського добра. Легко відкинутись від свого, де треба подвійно над собою попрацювати і піти в чуже оточення (в дійсності рідне для більшости нашого молодого покоління).

Завдання українського загалу — якраз втримати цю нашу молодь, щоб вона продовжувала раз почату працю, а не відкидати її. Пам'ятаймо, що молодь також старіє і якщо ми не зможемо прищепити їй патріотизм і любов до свого рідного тепер, то вона виросте і піде в світ без ніякого знання про батьківщину своїх батьків, її мову й культуру. Тоді для молоді людини все, що мало б бути рідним і дорогим, стане безвартісним і чужим.

Чому в нас існують такі проблеми з молоддю? — питаю себе.

Чомусь ми, українці, заражені такими хвибами:

1. Не маємо пошани до своєї мови і до свого. Готові ми вживати чужі слова, співати чужі пісні. А ще найприкріше є, коли чуємо, що сходини деяких наших організацій провадяться англійською мовою. Вже багато говориться і пропонується, щоб видавати англомовні підручники для наших молодих організацій. До чого все це доведе?

2. Не віримо у власні сили і шукаємо порятунку в помічниках, союзниках, протекторах, забуваючи, що кожний союзник лише для того входить із кимось у союз, щоб досягнути своєї мети і лише до тієї пори перебуває в союзі, доки мети досягне. Треба справу поставити інакше. Не ми шукаймо союзників, а хай нас шукають як союзників, бо шукають сильних, а не шукають слабих.

3. Не вміємо створити свого проводу, а як і створимо, то не вміємо йому забезпечити серед народу авторитет і послух, У нас скоріше чужі провідники знаходять авторитет і послух і ми думаємо про них, як про великих, не розуміючи, що цю великість і авторитетність забезпечуємо чужим, замість забезпечити своїм. Того «чомусь» нам бракує цілі століття.

4. Наша властивість – нетерпимість до людей своїх, своєї нації, які в дечому в своїх переконаннях відходять від наших переконань, хоч у загальному ставленні мають на серці добро всієї нашої нації, а водночас – велика терпимість до людей чужих нам і ідейно, і національно, які тільки сміють перебувати серед нас, ігнорувати нашу справу, а й активно їй шкодити.

5. Не вміємо бути гордими за свою національну приналежність і легко захоплюємося національною гордістю інших.

6. Не завше знаємо, чого хочемо. Тому виступаємо навіть як політично організована сила, займаємося раз по раз другорядними справами, робимо їх принциповими і в боротьбі з ними чи за них забуваємо про основну мету праці, боротьби.

7. В гонитві за особистими вигодами втрачаємо з поля зору інтереси цілого народу.

8. Маємо хибу не бути стійкими до кінця в розпочатій роботі і повертаємося з півдороги.

Це основні наші хиби, що передаються від старших нашої молоді.

СУМІВЦІ З АВСТРАЛІЇ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ФІЛІПІНАХ 1971 Р.



фізична Культура

ДО ДЖЕРЕЛ ВТОМИ, ОТЯЖІЛОСТИ, БЕЗСОННОСТИ...

Д-р С. Зошун

Наука про чинності в нашому організмі вчить нас, що рідини тіла складаються між іншим з розчинів кислих і лугових речовин, які в нашому тілі рівноважаться, так що ні одна ні друга не переважає. Дія окиснювання (дихання) в клітині вимагає дещо переваги лугового відчину, але віддавання двоокису вуглеця (відпадок дихання-спалювання) в легеневих міхурцях вимагає дещо переваги кислого відчину; всім цим кермують відповідні осередки. У випадку заквашення наших рідин, в ту мить згадані осередки зрушують зі запасів відповідні рівноважники, хемічні речовини, з луговим відчином, які в ту мить збайдужнюють надмір кислих речовин в нашій крові. Але буває, сьогодні особливо часто, що цей чудовий засіб нашого тіла визискуваний день в день, вичерпується, так що всі наші оруддя піддані довше або коротше дії надміру кислих речовин. З неозорого числа дослідів знаємо, що уже незначна перевага в кислу сторону, (загущення йонів водня понижує $\text{pH} - 7,2$) спричинює в дослідних звірят, прим. у щурів, надмірну побудливість, яка зростати може аж до стану судорогів (тетанія) а то і бирси (епілепсія). Шаде подавав щурям м'ясний харч. Майже всі сьогоднішні харчі, які споживає людина, спричинюють заквашення наших рідин, в тому на першому місці стоять харчі звіринного походження, потім всі вироби з білої муки, головнo солодок (цукор) і всі вироби з нього, шоколяда й канао, товщі, головнo штучні товщі, і т.д..

В зв'язку з цим варто згадати про майже злочинні звички годування сьогодні немовлят. Зважмо, природа визначила, що денне запотребування калорій для немовлят покривається лише їх 7% у виді білка (такий є склад в жіночому молоці), тимчасом у штучних харчах з жерстяної коробки, навіть у коров'ячому молоці, якщо ним кормлять, кількість калорій у виді білків перевищає 20 % (прим. звичайна маслянка). Тим надміром спричинюється сильне заквашення рідин тіла немовлят, дихання клітин утруднене, переміна речовин обтяжена, нирки особливо загрожені; як серед таких умовин може розвиватися рівномірно немовля, і не виказувати тих різного рода збочень в тілесно-духовому? Це не всі ще виказують такі збочення чи хвороби, це завдячується примудрості Божій, яка створила таке чу-

десне єство і забезпечила його у всякі заборони оборони і відпорности. Статистики однак вназують, що тут «нормальних» буде щораз менше аж до їх зникнення в користь схарлачілого, якщо люди не змінять тих звироднілих звичок харчування і такогж способу життя.

Ми говорили про заквашення тнанів у досліді на щурах, коли подавати їм м'ясний харч. На олімпійських змаганнях можна бачити те саме явище з цих самих причин сильного наглого заквашення рідин тіла, яке проявляється в сильній побудливості, судорогах, зомліннях ба і довготривалої непритомности. Нирки в тих змагунів особливо обтяжені аж до цілковитого заламання їхньої діяльності.

Слушно кажете «вчасно до ліжка і вчасно вставати», але без тої фіртки, яку даєте: «залежить від звички і занять», Природа виїмків не знає, «а «збанок до пори воду носить», потім природа відкопне (у виді того тілесно-душевного заломання і безлічі недуг). Така звична успіти перед зоровим передачником (телевізором), тут не лише терплять усі вартості душі, але й тілесні. Замість піти на прохід з дитиною, розказати їй по дорозі гарну казочку, ми лише збільшуємо застій на всіх щаблях переміни речовин. Для дітей тим грізніше, що відчужує їх від дійсности, робить їх сліпими супроти явищ в оточенні, в природі, томуто в них залишаються глибокі сліди отупіння. Попри те зоровий передачник виділює т.зв. катодове проміння, яке є невидиме але діє шкідливо на наші оруддя. Колірові зорові передачники висилають навіть проміння Рентгена: відомі є нерідкі випадки сивого мороку (катаракта) в малих дітей, або нервовий розстрій в дорослих. Не лише самі враження, які глибше залягають в уяві дитини, псують її сон, але і згадане проміння.

Народи які славні довговічністю, поруч крицевого здоров'я, поверховні спостерігачі пов'язують це з їхньою звичкою їсти кисле молоко зване юґурд. Тимчасом справа лежить в тому, що ті люди йдуть вчасно спати і вчасно встають та працюють цілий день у полі, на свіжому повітрі, видалюючи з потом чимало отруйних відпадків переміни речовин. В нашому тілі існують два нервові улади: самотужний, який з ряду поділяємо на співчутний (сімпатікус) або нерв дня і колоспівчутний (парасімпатікус), нерв ночі. Сон проходить під зверхністю цього останнього.

Маємо ще нервовий улад чутно-руховий. В часі сну всі залежності направляється, нагромаджені відпадки видалюється з клітин і міжклітинних просторів в напрямі кишок, сечі, поту і дихального повітря. Запаси сил збільшуються. Сон перед північчю є найсильніший, а чим далі, тим він слабший. Це в тій другій половині сну ми маримо. Марення є потрібні. Кошмарні марення є ознакою неладу в цілому тілі, особливо в кишках. Але даймо слово неперевершеному спостерігачеві, філософові, Ніцше :

«Один жах, це харчування, яке люди приготавляють так в ресторанах, як і всюди там, де живе суспільство в добробуті.

Навіть як сходяться високоставлені вчені, володіє той самий звичай, який каже накривати стіл мов у того банкіра, за зразком: «чим мога більше» і «чим мога різноманітніше». Так і видно, що страви приготується на вражіння, а не з уваги на їх завдання; томуто потім кличеться одурманюючі напитки на поміч, щоб забити почуття тяжкості у животі і мізку. Один жах, яке спустошення і яка побудливість приходять потім! Один жах! Які марева мусять тоді снитись. Жах, що за мистецтво і твори літератури постають як досмак по такому харчі. І щоб не знати що вони робили, в їхніх починах володітиме досада, суперечність або перевтома світу цього».

Які начасні ті слова сьогодні. Це так в дорослих, а наскільки глибші спустошення мусять поставати в немовлят, дітей, доросту й юнацтва. А те спустошення зауважуємо сьогодні в новородків при тому, що перші зуби появляються в 3-му році життя замість в шостому, що вираз лица нагадує щось з дорослого, що статеві залози приходять до голосу на два до трьох років передчасно, що ріст щораз вищий, і т.д., а все разом названо «прискоренням».

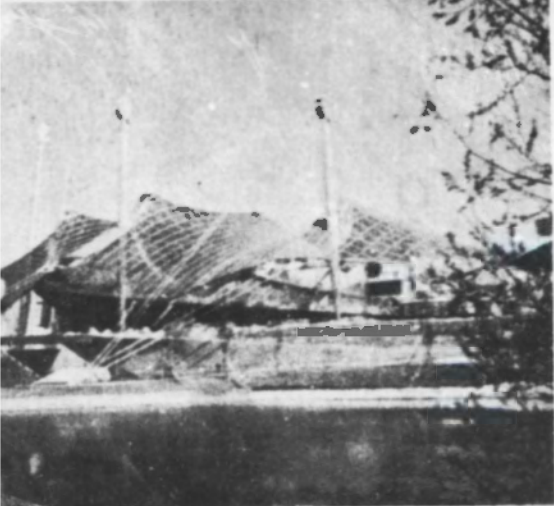
І хоч немає сьогодні такого вченого, який не вказав би на сьогоднішній харч немовлят і дітей, як причину отого «прискорення», загал далі нічого про те не знає, загулюканий розголосом виробників всіх тих «штучних навозів» розмальованих коробках, які для наших дітей, чим їх доля є раз назавжди присуджена.

Проф. Д-р Клів М. Мак Кей (Корнель юніверситі) бувший президент америк. Інституту для справ харчування, виказав своїм довголітніми дослідями, що повільний ріст запевнює найбільшу довговічність, повну працевидайність, тобто та найменша, якраз вистарчаюча, у своєму складі зрівноважена кількість харчів, уможлиблює найкраще здоров'я, працевидайність і довговічність.

В добу Ніцше були ще маючі кляси і біднота. Сьогодні тої різниці в країнах збиткового життя немає, а тому й почуття перевтоми, безсоння, надмірної побудливості серед загалу стало «нормальним» явищем. Про дійсні причини майже ніхто не говорить.

Церква знесла піст, якого дотримувалися ще наші предки, монаші чини, священство. Піст звільняє від тягару дочасности. Людина знала колись, що харч звіринного походження (сьогодні до того доходять ще вироби з білої муки, солодоші, шоколада, штучні товщі, алькогольні напитки, курення) обважнює наше тіло до тої міри, що божеська душа не всилі якслід проявитись. В часі посту відчуваємо легкість, райдужний настрій, одуховленість, а й тілесні хвороби зникають, людина відновлюється, відживає. Сьогодні й священники вмирають передчасно з приводу завалу серцем'язня («удар серця») і т.д.





УКРАЇНА І ХХ-ті ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА

Цього місяця для спортсменів відкрилися олімпійські ворота. Перші атлети примістилися у прекрасних будовах, до яких німці не шкодували ні сили ні часу, щоб показатися гідними господарями чергових ігрищ. 26 серпня відкривається офіційно ХХ-та із черги Олімпіада. Будуть заступлені великі і малі народи, що належать до Олімпійського Комітету. А Україна? Ми ж того, що Україна є членом Об'єднаних Націй, Міжнародного Червоного Хреста, ЮНЕСКО, різних міжнародних союзів — виступити самостійно не може.

«Передбачлива влада» старатиметься, як і старалася до тепер, ізолювати всіма засобами українських спортсменів від їх земляків. Обмежений час побуту у Мюнхені, контрольовані приміщення, «переобтяжуюча» програма, поникання і настоювання на чуйність учасників Олімпіади — бо «могли б потерпіти від різних інтриг які емігранти снують для них»... Вже сьогодні у пресі можна перевірити слухність сказаного.

Україна за здобутими медалями мусіла б стояти на чоловічому місці серед країн-учасників Олімпіади, але це не є її завдання... Вона сьогодні мусить збільшити і рятувати престиж СРСР... Доки Україна не стане самостійною у своїм спорті — їй лишаються замкнені стежки до власної самостійної репрезентації. Питання самостійної репрезентації підносив і Кім Пушкарів — спортивний кореспондент «Дніпра». Одначе до розв'язки цього питання дуже далеко, бо не залежить воно від бажання українських спортсменів, а чи українського громадянства, а лише від волі «старшого брата». Яке-не-будь намагання вивести Україну на загальний міжнародний форум кінчається малим розголосом у місцевій льокальній пресі. А далі... З українського спортсменця російська преса робить радянця. Перехід з радянського до російського на заході нам знаний. Користає в цьому лиш Москва, якої престиж зростає, а наш український спорт мимо того, що могутній, лишається знаним лише льокальній українській пресі.

Україна у світлі ХХ-ої Олімпіади представляється без власного обличчя, як тінь СРСР. Для нас є зовсім ясно, що без Самостійної Української Держави, український спорт буде завжди збагачувати призи та збільшувати славу панівній московській нації.

О.Р.

СУМ в дні

За Правду Будемо Битись!

СУМ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЗДАЄ ІСПИТ

Здви́ги СУМ Великобри́танії належа́ть в тій країні до найбільш імпо́зантних і найбільш численних імпре́з. Це дійсно здвиги нашої спільноти від найменших до найстарших віком осіб. Коли взяти до уваги, що одна четвертина всього українського населення в цій країні бере в Здви́зі участь (біля вісім тисяч на всіх тридцять тисяч), то це може викликати подив і повагу. Само́ї організовано́ї в СУМ молоді в одностро́ях нараховано 1800 учасників. Таємни́ця такої численности учасників лежить мабу́ть в тому, що КУ СУМ В.Брита́нії вже від ро́ків ввела конкурсoву систе́му змага́нь самодія́льних мистецьких гуртків за перші місця, виеліміно́вуючи вже перед тим першунів на Окру́жних Здви́гах СУМ. Молодь і старші переживають глибоко ці змагання і кожний рік потверджує постійний рі́ст культу́рно-мистецьких сил з-помі́ж молоді. Крайові Здви́ги СУМ В.Брита́нії відбуваю́ться як правило першо́ї суботи міся́ця липня, а останні́ми ро́ками місцем Здви́гів є місто Лестер, яке має відпові́дну для того площу́ і залю́. В цьoму ро́ці 24-тий з черги рі́чний Здви́г при́пав на субoту 1-го липня, і відбу́вся під загальним сумі́вським гасло́м: За Правду Будемо Битись!

24-тий Крайовий Здви́г СУМ започатковано звітуванням голо́ві Центра́льної Управи СУМ, д-ві О. Ковалеві, який прибу́в з Бельгії на Здви́г. Рівночасно голова Крайово́ї Управи, д. Я. Дереманда приві́тав всіх почесних гостей Здви́гу — досто́йних отців ду́шпасти́рів та представників украї́нського поргано́зованого життя́ у В. Брита́нії й чужинців. Як зви́чайно, у всеукраї́нській ма́ні-феста́ції з нагоди Здви́гу СУМ взяли участь запрошені, преподобні отці́ ду́ховники обох наших Церко́в: всечесні́ші о.о. С. Морозю́к, напеля́н СУМ УАПЦ, о. А. Гринах, о. М. Матичак, о. Прихі́дько, ЧСВВ, о. рад. І. Гасяк і о. Г. Лазіє́нко. Мі́ж репрезента́нтами украї́нського грома́дського життя́ бу́ли: ред. І. Дмитрі́в, інж. В. Олеські́в з дружиною, голова СУБ проф. В. Васи́ленко, сотн. М. Бі́лий-Карпине́ць з дружиною, дир. І. Равлю́к, дир. Б. Мити́тин з дружиною, радн. С. Терле́цький, проф. В. Ша́ян, п-і Н. Марче́нко (СУУВ), п-і В. Дякі́вська (ГУ ОУЖ) майо́р Горебе́ць (СГД), п. М. Я́ечник (УХР), п. І. Сна́льський, п. І. Овча́рик, п. Б. Леви́цький (УСГ), п. А. Тися́чний, предста́вник хорва́тів д-р. Ілі́ч, чле́ни Ра́ди СУБ, гість з Австралі́ї — п. Ро́жик.

Замі́сть піднесе́ння пра́пора виступи́ли пра́пороносці Осе́редків



ПЕРЕГЛЯД СУМІВСЬКИХ ЛАВ.

і прапорами віддали салют під звуки національного гімну, який виконувала Оркестра СУМ з Гуддерсфільду, а в дальшому — сумівського маршу «Угору прапори, слухай наказ». Дружинниця Д. Семан з Ноттінггаму зачитала Святочний Наказ.

Спільно провели молитву капелян СУМ, всеч. о. протоєрей С. Морозюк (УАПЦ) і всеч. о. А. Гринах (УКЦ). Після молитви командант Здвигу, д. М. Гринюк, попросив до привітального слова отця прот. С. Морозюка, а після нього — о. А. Гринаха, які виголосили змістовне слово, пов'язане з річницями яким присвячено Здвиг, а саме: 250-ття з дня народження українського мислителя-філософа Г. Сковороди, 80-ліття Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого і 30-ліття УПА.

Офіційно відкрив Здвиг голова Крайової Управи СУМ у В. Британії д. Я. Деремєнда, представляючи у своєму слові святковий зміст сумівської імпрези і присвяту її ювілейним постатям та історичній даті. Привітавши символічно український нарід та його борців, голова КУ апелював до молоді берегти й множити сумівську честь і славу, які широким відлунням хай несуться по українській землі серед нашого народу.

Зі святочною промовою виступив голова Центральної Управи СУМ, д. Омелян Коваль, пригадавши учасникам, що крім інших історичних дат Спілка відзначає цього року 1000-ття з часу славного князя Святослава. Ляйтмотивом привітального слова голови ЦУ СУМ були Хоробрість, Мудрість Віра й Незламність, Героїзм і Одержимість, що їх символізують Святослав Завойовник, Сковорода, Блаженніший Кир Йосиф, УПА з її Головним Командиром Р. Шухевичом, Валентин Мороз та інші сучасні постаті Воюючої України.

Поклоном учасників Здвигу Верховному Архисерєві, Блаженнішому Кир Йосифу Сліпому, була мело-деклямація п.н. «Дума про



РЕЦИТУЮТЬ «ДУМУ ПРО ВЕРХОВНОГО»

Верховного Владику» у виконанні членів драм. групи з Осередку СУМ Ноттінггем, подруг: Д. Семак, К. Бойко-Скрипець, І. Гложик, М. Семак і д-га М. Бучка. З відчуттям драматичного змісту була виконана й друга точна програми, присвячена Верховному, вірш «Галицькому Владиці», який рецитувала под. А. Сплавник з Осередку СУМ в Аштоні.

Численні письмові привіти, в тому також від голови проводу ОУН Я. Стецька, що наспіли на Здвиг, зачитав Комендант Здвигу М. Гринюк.

Відчитуючи довгу листу почесних гостей, що були учасниками Здвигу, командант попросив їх на сцену прийняти дефіляду сумівських Відділів, які струнними рядами промаршували під звуки маршових мелодій, виконуваних сумівською орнестрою з Гуддерсфільду.

Друга частина Крайового Здвигу відбулась у залі Де Монфорт з програмою конкурсу мистецьких гуртків та концертним виступом тріо «Конвалія» й ансамблю «Крилаті» з Ос. Брандфорд. Програмою мистецької частини Здвигу керували подруги М. Волчанська і Слава Гринюк, які заповідали виступи, та подруги Р. і Л. Деремента, що приготувляли гуртки до порядковости у виступах. Конкурсну частину відкрив командант Здвигу, д. М. Гринюк. Першим у програмі виступав музикальний гурток-оркестра з Гуддерсфільду під керівництвом д-га Романа Кравця, який пережив у часі виступу приємну несподіванку — трофей і грамоту Крайової Управи СУМ, як високе відзначення за кількісне керівництво сумівською орнестрою, довголітнім першуні цього роду мистецтва. Особлива нагорода і відзначення д-га Р. Кравця на Крайовому Здвизі сталась з тієї причини, що д. Кравець виїжджає з Гуддерсфільду до університету в Кембрідж і це був його останній виступ в характері керівника ор-

кестри на Крайовому Здвизі. Вслід за відзначенням КУ члени оркестри на сцені заграли «Многая Літа», а присутні в залі нагородили молодого талановитого керівника гуртка вдячними рясними оплесками.

В часі конкурсу працювало журі, яке поклінала на Здвиг Крайова Управа в такому складі: інж. В. Олесьнів — голова, члени — проф. В. Шаян, інж. Т. Кудлик, п-і В. Дянівська, п. Б. Микитин, дир. І. Равлюк, радн. С. Терлецький, под. М. Юрків і под. А. Кецик.

У вечірніх годинах відбувалась сумівська танцювальна забава, в часі якої грала оркестра з Бедфорду під кер. д-га Я. Мадилюса.

Журі Крайового Здвигу СУМ в Лестері в дні 1-го липня 1972 р. признало наступні місця в конкурсі сумівської самодіяльності:

Оркестри :

1-ше місце — Гуддерсфілд
2-ге місце — Дарбі
3-тє місце — Едінбург

Хор з оркестрою:

1-ше місце — Нотінггам
2-ге місце — Скентгорп
3-тє місце — Бедфорд

ХОРИ

1-ше місце — Ковентри
2-ге місце — Олдгам
3-тє місце — Бадфорд

Танцювальні гуртки

Юнаки:

1-ше місце — Дарбі
2-ге місце — Глостер

юначки:

1-ше місце — Дарбі
2-ге місце — Нотінггам
3-тє місце — Гуддерсфілд

Мішані:

1-ше місце — Манчестер
2-ге місце — Рочдейл
3-тє місце — Едінбург

Розглядаючи Здвиг СУМ як маніфестацію для України, сумівська молодь, прибуваючи масово на нього, виявила свою високую національну свідомість та ідейність, а змістом програми — свою незмінну, а то й твердшу позицію в системі Українського Визвольного Руху. На Здвизі не бракувало ні одного Відділу Юнацтва, а це є добрим показником суспільної дисципліни провідів сумівських клітин. За малими винятками командантами сумівських відділів Осереднів були дружинники СУМ, що підтверджує зростаючу послідовність у впровадженні молоді зміни в системі нашого організованого життя. Це зокрема виразно було проявлено в часі конкурсу гуртків самодіяльності, який тривав близько чотири години. Тут виявлено також збільшення доброякісних сумівських гуртків та широкую заангажованість в них молоді й наполегливість у праці, яку потрібно було проробити, щоб як першун Округи СУМ виступити в програмі Крайового Здвигу. Як ніколи перед тим, 20 дружинників СУМ виступали як самостійні керівники сумівських мистецьких гуртків. І треба висловити їм признання за нові оригінальні ідеї в співах, музиці й танцях, завдяки чому (крім вкладу професійного рівня зі сторони керівників-сеньйорів, які й далі в своєму ділі є неперевершеними), загальний мистецький рівень програми Здвигу піднісся до нових висот.

НОВІ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ

СВЯТОСЛАВ О. ПАДУЧАК

Святослав Олександр Падучак і червня 1972 р., після закінчення студій на Лондонському університеті Західного Онтаріо, одержав ступінь «В.А.» з ботаніки і зоології.

Крім студій на університеті Славко Падучак закінчив 8-літню музичну школу (інструмент — скрипка) та бере надалі участь у місцевій струнній оркестрі «Ст. Томас Стрінг Есемблі», в концертах та фестивалях.

Славко Падучак народжений у Ст. Томасі, Онт., в 1950 р., є сином провідних активних членів ЛВУ Дмитра та Лариси Падучаків.

Вже з юних літ Славко включився в ряди місцевого СУМ та часто перебував на сумівському таборі «Веселка» біля Акоту, де був впорядником. З досягненням повноліття Славко включився в ряди активних членів ЛВУ, залишаючись одночасно виховником у місцевому Ю.СУМ. Майже у всіх концертах та імпрезах Славко є великою поміччю українській громаді на терені Ст. Томасу.

У вересні ц.р. Славко Падучак продовжатиме свої студії на дальших чотири роки в «Меморіал хіропрактик Каледж» у Торонті, де по закінченню їх досягне ступінь «Д.С.» доктора хіропрактики.

Нашому молодому адептові науки бажаємо якнайкращих успіхів у дальших студіях, а його батькам щиро gratulujemo.



Д-Р МИХАЙЛО РОЖЕЛЮК

Наша спільнота в Торонті, Канада, збагатилася молодим професіоналістом, доктором дентистики. Ним є Михайло Рожелюк, син відомих сумівських діячів в Скарборо, біля Торонта, Ірини і Дмитра Рожелюків. Михайло з відзначенням закінчив середню школу і пішов на студії на Торонтонський Університет — факультет природознавчих наук. Там же від 1968 року пройшов дентистичні студії і закінчив їх доктором 28 квітня 1972 р. Формальна градуація відбулася 26 травня ц.р., при чому вручено йому диплом доктора дентистики.

Д-р Михайло Рожелюк був активним членом СУМ і членом Управ Осередку в Торонто і в Скарборо.



Був також членом співосновником оркестри «Батурин». Він одружений з Оленою Головатаю, що також закінчила студії на Торонтонському університеті зі ступнем магістра та педагогічні студії. Зараз є викладачем мов у середній школі.

У СУМ Оленка Головата активно працювала як виховниця в роях, була членом Булави Ю.СУМ, головною виховницею на оселі «Веселка» вчителювала на Курсах українознавства.

Для відзначення цього великого життєвого успіху, батьки д-ра М. Рожелюка і його брат Ярослав спільно з дружиною Оленою 6 травня в українській гостинниці «Мейфер Інн» влаштували несподіванку з нагоди закінчення студій Михайла.

Знаючи друга д-ра Михайла Рожелюка і його дружину мгр. Олену Рожелюк як активних сумівців і щирих громадських працівників, віримо, що вони і надалі у вільному від професійної праці часі працюватимуть у нашій громаді.

Вітаємо Вас, Друже Донторе Рожелюк, з Вашим професійним досягненням і бажаємо багато успіхів!



БАЛЕТ «КРИЛАТІ»

О-к СУМ, Брадфорд Англія, під мист. керівництвом О. Буряна, бере участь в Європейському турне на фестивалях Української Пісні і Танцю. 18.8 - 3.9.72.



Українське Студентство в Світі

Нові інтелігентські кадри

ПІД ЗНАКОМ Г. СКОВОРОДИ

Вже 11 літ працюють Курси Українознавства ім. Юрія Липи при Осередку СУМ у Торонто, Канада, які випустили досі 343 матурантів.

В цьому році 11-та з черги матура відбулася наприкінці місяця квітня і дала 56 випускників, хлопців і дівчат. Матуральну Комісію очолював проф. торонтонського університету д-р. Б.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. Ю. ЛИПИ ПРИ О. СУМ У ТОРОНТІ



АБІТУРІЄНТИ

ІЗ ВІДДІЛУ А

Будурович та проф. Зенон Зелений, а членами Комісії були: дир. Курсів українознавства Василь Волицький, о. д-р Мирон Стасів, д-р. Б. Стебельський, мгр. М. Лукавецький і ред. О. Матла.

Восьмеро з-поміж матурантів – Марія Болеста, Соня Гнатів, Христя Ігнатович, Михайло Фіголь, Христя Хамуляк, Ірина Грицина, Іванна Колос і Марія Осташ – одержали оцінку відмінно, маючи понад 85 % іспитових осягів.

На бенкеті, влаштованому тієї нагоди, був присутній Торонтський Владика УКЦ Кир Ісидор Борецький який виступив з гарним словом. Крім проф. В. Волицького, який дав характеристику Курсів та матурантів, промовляли ще наступні особи: проф. д-р Б. Будурович, о. д-р. М. Стасів, проф. д-р Євген Вертипорох від НТШ, Іван Падик від Українського Дому, мгр Т. Буйняк від КУ СУМ, Б. Лищишин від Осередку СУМ, Софрон Безубко від ГУ ЛВУ і батьків випускників, Ірина Шкляр від 10-ої класи «Б», Роман Дусановський від минулорічних випускників та Марія Болеста від цьогорічних матурантів.

Бенкетом провадив мгр. І. Бонк.

Вечірня забава з тієї нагоди відбулася при звуках оркестри та у виїмково святочній атмосфері з радісними і щасливими обличчями випускників та їхніх родин. Треба побажати випускникам також щасливо переступити поріг вищих студій та збагатити своїм творчим трудом надбання української духовної скарбниці.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА М.Ю. ЛИПИ ПРИ О. СУМ У ТОРОНТІ



Д-Р В. ВОЛИЦЬКИЙ



Д-Р Б. БУДУРОВИЧ



Д-Р З. ЗЕЛЕНИЙ



Д-Р М. СТАСІВ



Д-Р Є. ВЕРСТЕПОРУХ



Д-Р І. БОНК



МАРІЯ БОЛЕСТА



СОНЯ ГНАТІВ



ХРИСТЯ ІГНАТОВИЧ



МИХАЙЛО ФІГОЛЬ



ХРИСТЯ ХАМУЛЯК



ІРИНА ГРИЦИНА



ІВАН КОЛОС



МАРІЯ ОСТАШ



РОМАН ДУСАНОВСЬКИЙ



ІРИНА ШКЛЯР



СОФРОН БЕЗУБКО



Т. БУЙНЯК



Б. ЛИЩИШИН



І. БОНК



В. ВОЛИЦЬКИЙ



Б. БУДУРОВИЧ



З. ЗЕЛЕНИЙ



М. СТАСІВ



В. ВОЛИЦЬКИЙ



Б. БУДУРОВИЧ



З. ЗЕЛЕНИЙ



М. СТАСІВ



Є. ВЕРСТЕПОРУХ



І. БОНК



В. ВОЛИЦЬКИЙ



Б. БУДУРОВИЧ

МАР. Б. СТЕБЕЛЬСЬКИЙ

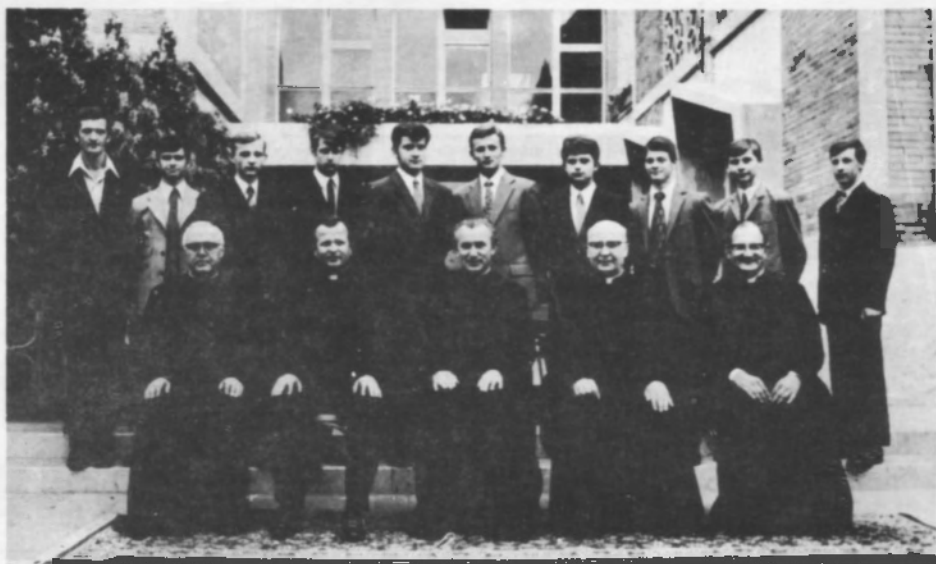
1972

ФОТО - С. КУТОВИЧ

АБІТУРІЄНТИ

ІЗ ВІДДІЛУ „Б”

МАТУРА В РИМІ



АБСОЛВЕНТИ УПМС В РИМІ – 1972 ЗІ СВОЇМИ ПРОФЕСОРАМИ. ПЕРШИЙ РЯД ЗЛІВА ДО ПРАВА: О. С. ЧМІЛЬ, О. Є. ЛИХАЧ, О. РЕКТОР В. САПЕЛЯК, О. І. ТИЛЯВСЬКИЙ, О. Р. МАЗЯР. СТОЯТЬ: АСИСТЕНТ МІЛЯН, М. БОЙЧУК, М. ФЕЙДІ, І. БРЕЗДЕНЬ, С. МАНАР, З. РУДНИЦЬКИЙ, П. СЕНИК, М. ПЕТРОВИЧ, Я. РАЦ, М. МОЛЬЧКО.

Шість років перебування в Малій Семінарії в Римі залишають по собі багато вражень. З цього духовного інституту протягом десятих і більше літ вийшло чимало свідомих юнаків. Все там насичене любов'ю до рідної Церкви і до рідного краю. Насичене пошаною до своїх настоятелів, виховників, які посвятили своє життя вихованню української молоді. Як і всяка інша школа, головню інтернат-семінарія має свої негативні сторінки і певні недотягнення, все ж таки для тих що закінчили семінарію враження залишаються досить позитивні.

Треба взяти під увагу, що Українська Папська Мала Семінарія є одинокою школою чи гімназією у вільному світі, де викладають всі лекції по-українськи, виховання юнаків ведеться в українському дусі. З цього виникає, що юнаки, які виходять з семінарії після 6-ти чи 7-ми років є свідомими своєї віри і народности.

В останніх двох роках під впливом нашої власної діяльності, культурного життя і лекцій з української історії й літератури, ми матуристи прийшли до висновку, що наша молодь на еміграції потребує нас як і потребує кожного свідомого юнака, що виходить з Малої Семінарії. Можна сказати, що вже в останніх днях в семінарії ми відчували тугу за пережитим. Щойно тепер ми відчули вдячність нашим професорам-виховникам за те добро яким вони налили наші серця, даючи нам релігійний і національний ідеал – нашу життєву мету.

По-матурі



ЗЛУЧЕНІ ХОРИ «ПРОМЕТЕЙ» І «ДІБРОВА» ТА ОРКЕСТРА «БАТУРИН», ПІД МИСТ. КЕРІВНИЦТВОМ мгра В. КАРДАША, О-ку СУМ, ТОРОНТО, КАНАДА, В ПІДГОТОВЦІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТУРНЕ 1988 – 3.9.72

ЛІТНЯ ПРОГРАМА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ - 1972

1. ФЕСТИВАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ТАНЦЮ з участю сумівських мистецьких ансамблів «Прометей», «Діброва» і «Батурин» з Торонта, Канада під мист. керівництвом мгра В. Кардаша та сумівського Балегу «Крилаті» з Брадфорд, Англія під мист. керівництвом О. Буряка.

18.8.72 – Лондон, Англія

19.8.72 – Ноттінггам, Англія

20.8.72 – Манчестер, Англія.

23-24.8.72 – Мюнхен, Німеччина

26-28. 8.72 – Рим, Італія

2.9.72 – Спа, Бельгія

2. ВІДЗНАЧЕННЯ 80-ЛІТТЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПІСКОПА КИР ЙОСИФА СЛІПОГО в РИМІ 26.8.72 силами мистецьких ансамблів СУМ та мандрівного табору.

3. СВІТОВИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ЗЛЕТ ДРУЖИННИКІВ СУМ на сумівському таборі в Гомадінген, Німеччина 19-23.8.1972.

ПОЖЕРТВИ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД «АВАНґАРДУ»

КАНАДА

МОНТРЕАЛЬ 25-літний подруж. ювілей П-ства Демяників 25,- д.
25-літний подруж. ювілей п-ства Токариків. 10,- д
Бажаємо многих і щасливих літ!

ЗСА

ДІТРОЙТ В. Питяк зб. л. ч. 606 42,- д

Склали по 5 дол.: М. Сніжик, В.Н., І. Ровенчук.

Склали по 2 дол.: П. Ткач, Е. Лобас, Д. Суліма, Я. Возняк, П.

Потапенко, І. Рожак, М. Кульчицький, В. Касків.

Склали по 1 дол.: Т. Бек, І. Савка, В. Щербій, Р. Тарнав-

ський, Т. Новаківський, Б. Вевйора, О. Курко, В. Новаль,

І. Демчина, І. Сорока, Р. Андрушків.

Замість вінка на могилу сл.п. І. Вонсуля 50,- д

ІРВІНґТОН І Генсьор зб.л.ч.612 17,- д

Склали по 3 дол. В. Терещук.

Склали по 2 дол.: І. Генсьор, Фіцура, І. Темчишин, С. По-

луяк, М. Козюпа, Е. Дмитрів., М. Любіцький.

Ф. Лицишин зб. л. ч. 613 13,- д.

Склали по 5 дол.: Ю. Нусілевський, Ф. Луцишин.

Склали по 3 дол.: М. Вовк.

М. Заверуха зб.л.ч. 614,615 99,- д

Склали по 10 дол.: Д. Клабно,

Склали по 5 дол., М. Заверуха, М. Почтар, П. Семенюк,

Л. Радзінський, В. Лемеґа, І. Завісляк,

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Для наладнання адміністрування Авангарду просимо Нольпортерів і Передплатників придержуватись наступного порядку:

ЗСА і КАНАДА: Кожний Осередок СУМ має мати референта сумівських видань, який збирає передплати і пересилає їх до В-ва ЦУ СУМ. Якщо в даній місцевості такого референта ще нема, або є неактивний, передплатники мають обов'язок грошові розрахунки переводити безпосередньо з В-вом в Брюсселі, пересилаючи належність банковими чеками чи моні-ордерами. Чеки з Українських кредитівок приймаються на рівні з банковими.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ: Через КУ СУМ, або поштовими моні-ордерами до Видавництва

НІМЕЧЧИНА: поштовими мандатами до ЦУ СУМ.

ФРАНЦІЯ: На чекове conto:

L'Est Européen 17 rue de Provence

PARIS 9 C.C.P. La Source 30 754 04.

БЕЛЬГІЯ: на чекове conto КУ СУМ, або, прямо до В-ва.

АРГЕНТИНА і АВСТРАЛІЯ: До референтів сумівських видань в тих країнах.

ІНШІ КРАЇНИ: Безпосередньо до В-ва в Брюсселі.

ПОЖЕРТВИ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД «АВАНґАРДУ»

ЗСА

Склали по 4 дол.: О. Миськів,

Склали по 3 дол.: Б. Процюк, В. Терещук

Склали по 2 дол.: М. Палиницький, М. Кормило, П. Бабяк,
М. Матіаш, М. Медюх, В. Закамарок, М. Попович, Л. Мигаль,
М. Красножоний, І. Іванчук, І. Стефуришин, Я. Бренич, Т.
Полянський, С. Макар, В. Пащок, М. Стеренівка, М. При-
тула, А. Сенишин, І. Федун, М. Любцяцький

Склали по 1 дол.: Кононів.

КУ ТУСМ, ЗСА, замість вінка на могилу сл.п. ред. Д.

Чайковського 50 дол. на сумівський табір в Франції.

ЖЕРТВОДАВЦЯМ І ЗБІРЩИКАМ ЩИРА ПОДЯКА. А ЮВІЛЯТАМ
МНОГИХ І ЩАСЛИВИХ ЛІТ!

Шановних Читачів «Аванґарду» повідомляємо, що ізза технічних та фінансових причин ми були змушені випустити це число подвійно нумероване за місяці травень - серпень. До кінця року ще мають вийти два числа. Хто ще досі не вирівняв залеглости і не вплатив передплати за «Аванґард» просимо це зробити в якнайкоротшому часі. Це є передумовою для нормального випуску журналу. Заздалегідь щиро дякуємо!

В-во «Аванґард»

«AVANTGARDE»

72 Bd. Charlemagne

1040 Bruxelles

Tel. 34.04.82.

ДНЯ _____
(Місцевість) _____

- Висилаю: ■ річну передплату на 1971 рік
■ заборгованість по ч.6/98
■ на «пресфонд»

разом

МОЯ АДРЕСА:
(латинкою)

_____ (прізвище й ім'я)

_____ (число дому й назва вулиці)

_____ (місцевість, стейт, провінція, код)

_____ (країна)

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

Любов Забашта : НАРОДЕ МІЙ	161
Ю.К.) : В ТРИДЦЯТЬЛІТТЯ АРХИПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ	162
О. Новаль : ПРОБЛЕМИ РОСТУ І ДІЇ СУМ	164
*** : В ТРИДЦЯТЬЛІТТЯ УПА НА ОБОРОНУ НЕСКОРЕНИХ	169
*** : СИН ГОЛОВНОГО КОМАНДИРА УПА ЮРІЙ ШУХЕВИЧ В ТЮР- МІ	170
*** : О. БЕРДНИК АРЕШТОВАНИЙ	172
Н. Вітровий : УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ДЕМОНСТРУЄ У ВАШИНГТОНІ	173
*** : СВЯТОЧНИЙ НАКАЗ Ч. 24	176
*** : НАД ДОМОВИНОЮ СЛ.П. Д. ЧАЙКОВСЬКОГО	178
О. Звичайна та М. Млаковий : ПОМИНАЛЬНЕ СЛОВО НА ЗЕЛЕНІ СВЯТА	180
Криця : НАСИЛЬСТВОМ ТА БРЕХНЕЮ	185
М.Ф. : КГБ – ЖЕРТВА ВЛАСНОГО ОЧОРНЮВАННЯ	187
*** : НА ФРАНКОПОЛІ	190

ПОЕЗІЯ - ПРОЗА

Володимир Біляїв : ЛИСТ ДО МАТЕРІ, ДІОГЕН, РОЗПАЧ	191
Михайло Фейди : ПРОРОЦТВО	194
Борис Антонович Гралюк : ТУТ МОЇ МЕРТВІ	195
С.М. Фостун : ЕТЮДИ - НАД РІЧКОЮ, ЗБІЖЖАМ МАНДРУЄ ЛЮДИНА	197
Любомир Госейко : «ЄВРОПЕЙСЬКА ГРУПА»	199

НАУКА - КУЛЬТУРА - МИСТЕЦТВО

Б. Антоненко-Давидович : КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	204
В. Полович : КИЇВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ТЕМАТИЧНИХ КИЛИМІВ	208

ВИХОВНИКИ

Проф. Р. Драган : ГЕРОЇЗМ	214
*** : ВИРОБЛЕННЯ ОСОБОВОСТИ	219

СУСПІЛЬНИКИ

Микола Франкевич : ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУМ У КАНАДІ	220
Ждан Коломиець : ХИБИ, ЯКІ МСТЯТЬСЯ	222

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Д-р С. Зошук : ДО ДЖЕРЕЛ ВТОМИ, ОТЯЖІЛОСТИ, БЕЗСОННОСТИ	225
О.Р. : УКРАЇНА І ХХ-ті ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА	228

СУМ В ДІЇ

*** : СУМ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЗДАЄ ІСПИТ	229
*** : НОВІ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ	233

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО В СВІТІ

*** : ПІД ЗНАКОМ СКОВОРОДИ	235
По-матурі : МАТУРА У РИМІ	237

* * *

*** : ЛІТНЯ ПРОГРАМА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ	238
--	-----

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

*** : Пожертви на пресфонд АВАНГАРДУ	235
--	-----

НА ОБКЛАДИНЦІ :

А. Ю. Білостоцький, О. О. Супрун : ПАМ'ЯТНИК І. ФРАНКОВІ
КИЄВІ, 1956
О. Кульчицька : ГРАФІКА – НАТОРЖНИК

